

RÍMELŐ

József Attila: Prédikáció

Nagy hitvallás a nem-akarás –
 Tán próféta vagyok én.
 De jöhet azért akárki más.

A szív jól van csinálva itt benn
 (Tán próféta vagyok én)
 Élünk! élünk ebben a hitben.

Ápoljuk hát a szeretetet
 (Tán próféta vagyok én)
 E dús növényt, mit Isten vetett.

Ha akarnánk, hát ne akarjunk
 (Tán próféta vagyok én)
 Minden gögöt földbe takarjunk.

Gög, akarás sokakat vitt el
 (Tán próféta vagyok én)
 S minek a fegyver, küzdjünk hittel.

A szeretet az örök élet
 (Tán próféta vagyok én)
 Az akarás mar, kínoz, éget.

A férget el miért taposom –
 (Tán próféta vagyok én)
 Ugyis elpusztul hamarosan.

A hit a lélek állomása
 (Tán próféta vagyok én)
 S ez a szeretet hitvallása.

Sorsok voltak az akarások
 (Tán próféta vagyok én)
 De elpusztultak, jöttek mások.

Legyen már ez a hitvallásunk
 (Tán próféta vagyok én)
 S a szeretet lesz áldomásunk.

A háború s minden borzalom
 (Tán próféta vagyok én)
 Feküdjék végre ravatalon.

S károg fölöttünk Sorsunk, varjunk
 (Tán próféta vagyok én)
 Élünk, csak élünk. Ne akarjunk.

Az Isten szava most újra szól
 (Tán próféta vagyok én)
 Minket hí, emberek, valahol.

Majd így fogunk nagy nyugtot lelni
 (Tán próféta vagyok én)
 S egymást boldogan megölelni.

Vlagyimir Szemjonovics Viszockij: Énekes a mikrofonnál

Teljes fényben állok
 Minden szem láthat
 A mikrofonnál, mint egy szentkép előtt
 Nekilátok a szokásos dolgoknak
 Nem-nem, ó úgy, mint a lőrés mögött
 Nem tetszem a mikrofon lelkének
 És mindenki unja már a hangomat
 De hogyha nem szívemből zenélek
 Felhangosítja a hazugságomat
 A rivaldafény a bordáimba hasít
 A hőségben a lámpa megvakít
 Arcomról patakzik a víz,
 – Szakad

Mert ha a lelkeket eltakarom
 A görbéből sosem lesz egyenes
 A rivaldafény a bordáimba hasít
 A hőségben a lámpa megvakít
 Arcomról patakzik a víz,
 – Szakad

Olyan falánk, mint egy madárfióka
 A hangokat a szájából kirángatja
 Félek, hogy golyót küld a homlokomba
 Kezemet a gitárral behálózza
 Dallamaim csak egyszerű skálák
 De ha eltérek az őszinte hangtól
 Fájón arcomba vágja korbácsát
 És kőszoborként áll a mikrofon
 A rivaldafény a bordáimba hasít
 A hőségben a lámpa megvakít
 Arcomról patakzik a víz,
 – Szakad

Földes László fordítása

A bestiának éles a hallása
 A hamis hangot rögtön felismeri
 Köp arra, ha nem vagyok formában
 Nekem mindig tisztán kell énekelnem
 Ó ma különösen berekedtem
 De mégsem változtatok hangnemet

Hajlékony kígyó a mikrofonom
 Mint egy kobra köröz a fejével
 Rögtön megmar, amikor megfogom
 Míg meg nem halok, énekelnem kell
 Fullánkod láttam, kígyó vagy, tudom
 De mintha megbűvölt volna egészen
 Nem énekelek, én is bűvölöm a kígyót:
 „Ne mozdulj, mozdulni se merészelj!”
 A rivaldafény a bordáimba hasít
 A hőségben a lámpa megvakít
 Arcomról patakzik a víz,
 – Szakad

A MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIUMI TESTVÉRKÖZÖSSÉG HAVILAPJA

2016/11
 XXVIII. évfolyam, 12. szám

150 Ft

PRÓFÉTAI BESZÉD

Ephraim Moshe Lilien: Jesaja (A kép forrása: wikimedia.org)

„Ekkor megszólaltam: Jaj nekem! Elvesztem, mert tisztátalan ajkú vagyok,
 és tisztátalan ajkú nép között lakom. Hiszen a Királyt, a Seregek Urát látták szemeim!
 Ekkor odarepült hozzám egy szeráf, kezében parázs volt, amelyet fogóval vett le az oltárról.
 Számhoz érintette, és ezt mondta: Íme, ez megérintette ajkadat, bűnöd el van véve,
 vétkeid meg van bocsátva. Majd az Úr szavát hallottam, amint ezt kérdezi:
 Kit küldjek el, ki lesz a követőnk? Én ezt mondtam: Itt vagyok, engem küldj!”

(Ézsaiás 6,5-8)

Tartalom

BEVEZETŐ GONDOLATOK

Tűz (Iványi Gábor) 3

AKTUÁLIS

Igaz és hamis próféták az Ószövetségben (Bereczky Géza)..... 4

A HÓNAP JELESE

120 éves Kunffy Lajos „Jób” című festménye (-kz-) 5

HÍRMOZAIK..... 6, 8, 14

NŐK AZ EGYHÁZBAN, NŐK A VILÁGBAN

Sojourner Truth (Szabó Ildikó) 7

EGYHÁZUNK HÍREI..... 9

IFI SAROK (Tdk)..... 10

Patricia M. St. Johns: *Egyetlen megoldás* (részlet) 11

ZSIDÓ ÉLET

Prófétai beszéd (Schlesinger Hanna)..... 12

BACH KANTÁTÁINAK NYOMÁBAN

Isten a balga prófétákat haragjának lángjával
öli meg (Göncz Zoltán) 15

HAVI ISTENTISZTELETI REND

November..... 16

EMLÉKEZZÜNK

(Iványi Gábor jr., Tóth Károly) 17

KITEKINTŐ

Prófétálni saját hazában (Bartus László)..... 19

HITÉPÍTŐ IRODALOM

Ingerose Paust: A döntés napjai
(részlet – Czövek Olivérné fordítása) 20

EGYPERCES ÁHÍTAT MINDEN NAPRA (ig)..... 22

AJÁNLÓ (KKS) 27

ÉLET ÉS VIDÁMSÁG (Iklódy László)..... 27

RÍMELŐ..... 28

A KALENDÁRIUM és HÍRMOZAIK rovatot Kerecsényi Zoltán készíti.

Az illusztrációk forrása: <http://all-free-download.com>

Hangoló

Tudjuk, hogy senki sem próféta saját hazájában, azt is sejtjük, hogy a régi prófétáknak általában nem volt könnyű dolguk, de mégis ki kellett mondaniuk az igazságot, még akkor is, ha nem kevés tusa, sok-sok feszültség ellenére konfliktust kellett vállalniuk önmagukkal, a környezetükkel; sőt, Jónás próféta annyira rühellte a próféataságot, hogy inkább el akart menni a világ másik végére, úgyhogy vihar és cethal kellett ahhoz, hogy mégiscsak elhangozzék az az egyetlen mondat, az Úr általi üzenet.

Hangolódjunk tehát az Ószövetség és a prófécia színes világára? Hangolódjunk, de ne csak arra! Mindig figyeljünk az áthallásokra: sokszor az az érzésünk támad, hogy mintha ma lenne, mintha ma is hatalmaskodnának a magukat hatalmasnak gondolók, mintha ma is álpróféták, hamis próféták, nem az Úr szavára figyelők próbálkoznának ezzel a régi, ám nem könnyű hivatással. Ám a hatalmasnak látszó, de a szíve mélyén mégis reszkető hatalom minden korban mintha mégis várna arra, valaki egyszer jó alaposan megmondaná az igazat, az örök anderseni igazságot, tudniillik azt, hogy a király meztelen. És ehhez még sokszor prófétának sem kell lenni, elég, ha két fufangos takácslegény érkezik az udvarba...

Bereczky Géza

NOVEMBER 1. – MINDENSZENTEK ÜNNEPE, NOVEMBER 2. – HALOTTAK NAPJA A KERESZTÉNY VILÁGBAN

Mindenszentek (latinul: festum omnium sanctorum) a katolikus egyházban az összes üdvözült lélek emléknapja.

A protestantizmus az elhunytakról emlékezik meg ilyenkor. Az ezt követő halottak napja fokozatosan vált egyházi ünnepből az elhunytakról való általános megemlékezéssé.

BEVEZETŐ GONDOLATOK

Tűz

„... jobbjá felől tüzes törvény volt számukra.”
(5Mózes 33,2)

A Tóra törvényt jelent, de ez Mózes öt könyvének az összefoglaló elnevezése is. Azokat a tekerceket is így nevezzük, melyek a zsinagógák frigyszekrényeiben vannak. Nem is elfogadható istentiszteleti hely az, melynek szekrényében nem található ilyen tekercs. A Rumbach utcai szép romos zsinagóga egyszerűen csak kulturális találkozóhely, ha üres a szekrénye. A csodálatosan felújított mádi zsinagógában is csak akkor imádkoznak, ha előzőleg Tórát helyeztek el a megfelelő helyen.

A hívő zsidó közösségek minden évben végigolvassák a heti szidrákra (szakaszokra) bontott Mózes öt könyvét. Ha végeztek az ötvenkét szakasszal (és ez mindig a vallási újev elején), a sátrak ünnepe után, a „szimhát Torá”, a tóraadás emléknapján újakezdi az olvasást. Ilyenkor a frigyszekrény valamennyi tekercsét előveszik. Hét kört megtevé körbehordozzák, közben magukhoz ölelik és megcsókolják Istennek évezredekkel ezelőtt adott kijelentését. Felemelő, kivételes ünnep ez minden évben.

Az idén, október 24-én este, a zuglói zsinagógában is elővették, kézről kézre adták és ölelgették mind a hat kóser Tóra-tekercs, melyek bársony „palástba” voltak burkolva, s „fejükön” ezüst koronát viseltek. A Tóra örömnepén mindig három tekercsből olvasnak egy-egy szakaszt. A zuglói közösség nagyon gazdagnak érezhette magát, hogy kétszer három Tórája volt. A múlt idő sajnos indokolt, ugyanis az ünnepséget követő éjszakán kigyulladt a zsinagóga, s bár a tüzet hamar eloltották, valamennyi tekercs a szekrényel együtt gyakorlatilag megsemmisült. A kár felbecsülhetetlen. Egy egyszerű, de istentiszteletre használható Tóra értéke tízmillió forint körül van. Ez esetünkben hatvan milliót jelent. Nem beszélve a teljes cserére szoruló elektromos hálózatról, egyéb berendezési tárgyak sérüléséről, a födém megrongálódásáról és más károkról.

Mi történhetett? A tűzoltók az elektromos hálózat hibájára gyanakszanak. Vannak, akik nem tartják kizárhatónak a szándékosságot sem. Nekem elsőre az jutott eszembe, hogy egyrészt az Úr maga úgy jelent meg népe előtt „mint emésztő tűz” (5Mózes 4,24) – bizony óvatos alázattal kell jelenlétét keresnünk, másrészt arra gondoltam, hogy a kedves zuglói testvérek olyan forró szeretettel ölelgették az isteni kijelentés prófétai gyűjteményeit, hogy ettől kaphatott az szikrát... Nem zárható persze gazemberek gonosz cselekedete sem. Volt már ilyen a történelemben, nem is egyszer. És Magyarországon is. A kár – mint fentebb említettem – pótolhatatlan. De maga az isteni szó, a prófétai igehirdetés nem semmisülhet meg. Az első adatása óta eltelt mintegy harminc évszázad alatt oly sokan akarták tűzzel-vassal elpusztítani, de ha ég és föld elmúlnának is, a törvényből egy jod vagy egy pontocska sem tűnik el. Kardos Péter és Radnóti Zoltán rabbik a kárfelmérés és a Tórák temetésre való előkészítése alkalmával megpróbálták kissé megbontani az egyetlen csekély részben épségben maradt tekercs. A mindent szénné égető környezetből egy ép, tenyérnyi foszlányt sikerült kimenteniük. Az ároni áldás teljes szövege volt...

Megrendít az idős Kardos rabbi látványa, ahogy magához öleli az égett szélű pergamen foszlányt. Magamban mormolom az áldás szövegét: *Jövöhöho Adajnoj vöjismöreho... Áldjon meg tégedet az Úr és örizzen meg tégedet. Világosítsa meg az Úr az ő orcáját terajtd, és könyörüljön terajtd. Fordítsa az Úr az ő orcáját tereád, és adjon békességet néked.*

Iványi Gábor

IMPRESSZUM

Kiadja a Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség * 1086 Budapest, Dankó u. 11. * Telefon/fax: (06-1) 577-0515

* E-mail: ev@metegyhaz.hu * www.metegyhaz.hu * ISSN1216 7223 * Technikai számunk: 0444

* Bankszámlaszám: 11708001-20520380 (OTP) * Készíti a szerkesztőbizottság * Felelős szerkesztő: Iványi Margit

* Szerkesztőbizottsági tagok: Kovács Judit, Bereczky Géza * Felelős kiadó: Iványi Gábor

* Munkatársak: Iklódy Janka, Lendvai Éva, Vadászi Ilona * Művészeti szerkesztő: Farkas Csilla

* Éves előfizetési díj: 1800 Ft * Egyes példányszám ára 150 Ft * Megrendelhető a kiadótól és a MET lelkeszi hivatalában.

AKTUÁLIS

Igaz és hamis próféták az Ószövetségben

A **próféta** szó a görög *pro* és *phémi* szavakból tevődik össze, jelentése: *valakinek a nevében beszélni*, ám ne felejtjük el, hogy ez is fordítás már, az eredeti héber szó a *nabi*. *Nabinak* nevezik azt a személyt, aki isteni meghívást kapott egy meghatározott küldetésre: hogy Isten igéjét hirdesse népének, általában prédikáció, némelykor azonban szimbolikus cselekedetek formájában. Az ősbiblia szövegekben a prófétaság nabik tevékenységét kísérő eksztatikus állapothoz kapcsolódik (1Sámuel 10,5.11; 19,18).

A prófétai könyvekben megjelenik egy másik – „hirdetni, meghívni” – jelentés is. Ez utóbbi szóhasználat a legitím, Jahvétól hívott és küldött próféták tevékenységét jelöli (Ámós 3,8; 7,15).

Az Ószövetség más kifejezéseket is használ a prófétaság jelenségére: az 1Sámuel 9,9.11.18.19-ben és a 2Sámuel 24,11-ben a prófétát inkább látunk. Ám általában Isten szája és tolmácsa, amint az Úr mondta Mózesnek: „*Aron fog beszélni helyetted a néphez, és a te szád lesz*” (2Mózes 4,16); és: „*Íme, én téged a fáraó istenévé tettelek, és Áron, a testvéred lesz a te prófétád. Te mondd el neki mindazt, amit parancsolok neked*” (2Mózes 7,1-2).

A próféta Isten Igéjének kihirdetője az emberek felé, akik vagy nem képesek, vagy nem méltók hallani azt. A próféták által átadott legfontosabb üzenetek a megtérésről, az emberségről, a szociális igazságtalanságok megszüntetéséről, és a Messiás eljövételéről szólnak. A próféták mint a nép tanácsadói mellette álltak mind vallásos, mind polgári ügyekben. Még keményebben hallatták szavukat, ha az ország vezetői idegen uralkodókkal léptek szövetségre, idegen erkölcsöket és vallási szertartásokat követtek.

Aki nem Isten küldöttje, ám mégis prófétaként lép föl, az a hamis próféta. Izrael történetét végigkísérik a hamis próféták mint az igaz próféták ellenfelei, akik mindig azt hirdették, amit a hatalmasok vártak tőlük. Mózes törvénye halálbüntetéssel sújtja a hamis prófétákat (5Mózes 18,20-22),

akik arról ismerhetők fel, hogy az általuk hirdetett jövődőlés nem valósul meg.

Illés, az igaz próféta egyedül maradt Baál 450 prófétájával szemben (1Királyok 18). Ézsaiás részegséggel (Ézsaiás 28,7), Jeremiás hazugsággal vádolja a hamis prófétákat (Jeremiás 8,10), akikben nincs Isten szava (Jeremiás 5,13), a hazugság nevében jövődőlnek (Jeremiás 5,31).

Jeruzsálem azért pusztult el, állítja ugyancsak Jeremiás, mert prófétái nem tárták fel a vétkeket, hanem becsapták és félrevezették a népet (Jeremiás siralmi 2,14; 4,13).

Ezékiel a babiloni fogságban is hallja az Úr szavát a hamis próféták ellen (Ezékiel 12; 13): „*Látomásuk csalás, jövődőlésük hazugság, amikor ezt mondják: «Az Úr mondja», hiszen az Úr nem küldte őket*” (Ezékiel 13,6).

Zofóniás Jeruzsálemet lázadó és tisztátalan városnak látja, melyben a fő emberek ordító oroszlánok, bírások farkasok, prófétáik fennhéjázók és gonosztevők (3,1-5). A beteljesedés napján az Úr kiirtja országából a bálványokat, a hamis prófétákat és a tisztátalanság lelkét (Zakariás 13,2).

Az asszírok támadása idején léptek fel talán a legerélyesebb próféták: Ámós, Hóseás, Ézsaiás és Mikeás. Kevés-sel Jeruzsálem elfoglalása előtt és után, a babiloni fogság kezdetekor működött Jeremiás és Ezékiel. A babiloni fogság alatt a próféták törekvése arra irányult, hogy a népet ősei vallásában megtartsa, valamint a hazájukba való visszatérés reményével vigasztalja. Egyes próféták előre látták és megjósolták, egyesek pedig meg is érték az ország elpusztulását, de hitték és hirdették, hogy Izrael nem veszt el, sőt újra virágzó lesz. Ezek a jövődölések többnyire a leendő szabadító, a Messiás, az eszményi király személyéhez fűződtek. A fogság vége felé Deutero-Ézsaiás, a visszatérés után pedig Haggeus, Zakariás és Malakiás próféta hallatta szavát.

Bereczky Géza

A HÓNAP JELESE

120 éves Kunffy Lajos „Jób” című festménye

A kép forrása: http://biblia.hu/a_magyar_kepzomuveszetben/job_es_baratai

Kunffy Lajos, a XIX. és XX. század fordulója és a XX. század első fele magyar festészetének jelentős és kitüntetett alakja egy kossuthi hagyományokat őrző, jómódú, somogyi zsidó kereskedő-földbirtokos familia gyermekeként látta meg a napvilágot Orciban, 1869-ben. Jogi tanulmányokat folytatott, viszont ezzel párhuzamosan művészeti tanulmányokat is. Tanult Hollósy Simon müncheni magániskolájában és a párizsi Julian akadémián is. Ezután a francia fővárosban hosszabb ideig állandó műtermet tartott fenn, de a nyarakat mindig somogytúri családi birtokán töltötte. Beutazta Madridot, Taorminát, Tuniszt, széles körű művészeti ismeretekre és tapasztalatokra tett szert, mígnem 1900-ban Budapestre, végül Somogytúrra költözött, ahol nemcsak a művészetben, de a gazdálkodásban is jeleskedett: halastavakkal, szőlészettel, tehenészettel, hengermalommal felszerelt, jól működő birtoka sok helybeli és vidéki embernek adott kenyeret.

Számos önarckép, csendélet, tájjal és paraszti témával foglalkozó zsánerkép fűződik Kunffy Lajos nevéhez. Talán sokak számára ismerősek a vidéki nép mindennapjaival, ünnepeivel és a falusi cigányokkal kapcsolatos jellegzetes

festményei. De maradandót alkotott biblikus témájú alkotásaival is. Elég az 1895-ben készített „Jeremiás próféta”, valamint az idén kerek 120 éves, 1896-ban készített „Jób” című festményére gondolni. Utóbbi Kunffy emblematikus, legismertebb műve lett; Munkácsy festmények társaságában mutatták be a nagyközönségnek a honszerzés ezredéves ünnepére rendezett budapesti, milleniumi kiállításon.

A Biblia egyik legnevezetesebb, a Kr. e. 5. és 3. század között keletkezett ószövetségi irata, a zsidó bölcsességirodalom kiemelkedő alkotása nem véletlenül érinthette meg az akkor huszonhét esztendőös festőt. Érzékeny alkotóemberként sok elbizonytalanodást élhetett át, de mély gondolkodóként is igencsak megérintette Jób alakja, s rajta keresztül a saját, és természetesen, az emberi-

ség sorsa. Pontosabban az, hogy miért kell e földön szenvednie az igazaknak, ezzel párhuzamosan pedig a bűnösöknek sokszor miért könnyebb, s miért van teli a világ oly sok szenvedéssel, nyomorúsággal, s miért hagyja mindezeket a teremtő Isten. Kunffy bizonyára sikerekre szomjazó pályája, különösen külföldi szerencsepróbái során mélyülhetett el, s gondolkodhatott el Jób könyvén, s meríthetett erőt a tanításból, a tanulságból, s aztán ezért határozhatta el, hogy a Millennium történelmi és biblikus tárgyú alkotásokra kiírt pályázatán elindulva Jób alakját viszi fel vásznára.

De mit is látunk ezen a százhusz éves festményen?

Bizonyára mindenki ismeri Jób könyvét: a gazdag, istenfélő férfit, Jóbot – Isten engedélyével – megpróbálja a Sátán, és Jóbot nagy csapások sújtják. Vagyona elvesz, gyermekei meghalnak, jószágai elpusztulnak, ő maga pedig utálatos betegségbe esik, lassan saját halálával kell szembenéznie. Ezután Jóbot három barátja: Elifáz, Zsófar és Bildád látogatja meg, előbb hallgatnak a szenvedést látván, majd aztán azt akarják bizonyítani, hogy Jób a sorsát megérdemelte. Jób elkeseredve zúgolódik a Gondviselés

ellen, és ártatlannak állítja magát. E beszédek után még egy ifjú, Elihu inti Jóbot hosszas beszédben megadásra, végre Isten maga szólal meg, s Jóbnak sorsát jobbra fordítja. A tanulság: Isten próbára teszi azokat, akiket szeret, s a hitet meg lehet tartani a nehézségek, szenvedések ellenére is. És nyomorúság idején mutatkozik meg, hogy ki az igazi barát. És ne ítélkezzünk! Bizalmunkat Istenbe vessük, aki mindent megtehet!

Jób történetét olvasva először Kunffy is elszomorodhattott, s kétségbeejtőnek találhatta az egész könyv mondani-valóját, de aztán fokozatosan megérthette, hogy Isten mindezt éppen nem elkésztésül, hanem vigasztalásul szánta az élet különböző helyzeteiben hánykolódó, Istenhez hű embereknek. A jónak bátorítás, vigasztalás, amit Isten adott, később is erőt adhatott Kunffynak, hiszen az 1944/45-ös események rá is nagy csapást mértek, amikor idősen, erőtlenségben, kiszolgáltatottan őt is sújtotta a származása miatti üldöztetés: a német megszállást követően felűlták otthonát, több száz képét elrabolták, birtokát lefoglalták, s miután mindent elkoboztak tőle, elhurcolták a gettóba. Végül csodával határos módon – egy közbenjárásra – megmenekült. Megmenekült a „Jób” című festmény is, a világegést egy Gál nevű fiatal papnak köszönhetően a somogyúri katolikus templom oltára mögé rejtve vészelt át. *„Ez lett az egyedüli, amely a második világháború végén bekövetkezett pusztítást megúszta”* – írta Kunffy.

Kunffy ezután élete végéig (1962) visszavonultan élt egykori kúriájában. Magányában csak a festészetnek hódolt; korához képest sokat alkotott, és tanítványokat is oktatott. A sok megpróbáltatás után a szakma által megnyilvánuló elismerés és megbecsülés révén némi elégtételben részesült.

A Kunffy-művek számos külföldi tárlaton, a párizsi Salon des Artistes Français-tól kezdve egészen a Sociéte Nationale des Beaux Arts kiállításáig öregbítették nemcsak magának a művésznak, de az országnak a jó hírét is. Írások is foglalatostkodva, több ízben sikraszállt a modern művészet szabadsága védelmében; de kitűnő elbeszélő is volt, tanú erre *Visszaemlékezéseim* című memoárja, melyben az eszmélő gyermekkortól nyolcvan éven át követi életútját.

Kilencvenéves jubileuma alkalmából somogyúri műtermét nyilvános képtárrá nyilvánították, ahol sok százan keresték fel az agg mestert, hogy alkotásaiban saját kalauzolása mellett gyönyörködhessenek.

A francia becületrenddel is elismert, világhírű magyar művész életműve iránt behatóbban érdeklődők figyelmébe jó szívvel ajánlható somogyúri emlékhelye, különösen azért, mert további évfordulók is közelítenek: jövőre lesz Kunffy Lajos elhunytának 55. évfordulója. Ne feledkezzünk el róla!

-kz-

HÍRMOZAIK

„Jézus a képmutatás bűnét ítélte el legerősebben, ez pedig nem más, mint amikor valaki kereszténynek mondja magát, de nem él Krisztus tanítása szerint” – mondta Ferenc pápa 2016. október 13-án, csütörtökön evangélikus zarándokoknak, akik Németországból érkeztek a Vatikánba a reformáció ünnepére. „Képmutatás kereszténynek mondani magad, és közben elüldözni egy menekültet vagy valakit, aki segítséget keres, aki éhes vagy szomjas, eltaszítani valakit, akinek a segítségére van szüksége” – figyelmeztetett a pápa. A pápa arról is beszélt, hogy nem szereti azt az ellentmondást, hogy egyesek, miközben meg akarják védeni a kereszténységet Nyugaton, a menekültek és más vallások ellen fordulnak.

(Forrás: index.hu)

Elnapolták a döntést Ászja Bibi, a káromlásért korábban halálra ítélt keresztény asszony ügyében. Nagy várokozás előzte meg a pakisztáni katolikus édesanya ügyének 2016. október 13-ra kitűzött iszlámábádi tárgyalását, amelyen a végső, harmadfokú ítéletről döntöttek volna. Védői reménykedtek Ászja Bibi szabadon bocsátásában, a tárgyalást azonban az utolsó pillanatban meghatározatlan időre elnapolták.

(Forrás: avvenire.it)

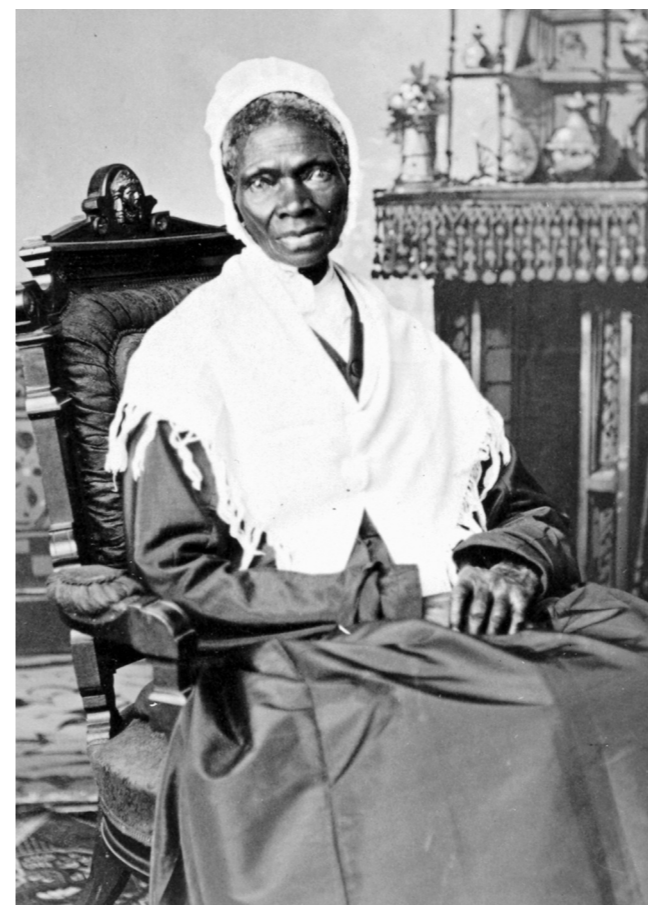
Portugália korábbi miniszterelnöke, António Guterres az ENSZ új főtitkáráként 2017. január 1-jén lép hivatalába. A 67 esztendőes Guterres hívő katolikus, amellet pedig a Portugál Szocialista Párt tagja. Egyetemistaként a 70-es évek elején Lisszabonban többedmagával alapította meg a ferences támogatással működő Fény Csoportot (Grupo da Luz). A csoport a portugál fővárosban élő szegényeket karolta fel; tagja volt többek között Marcelo Rebelo de Sousa jelenlegi portugál államfő is.

(Forrás: catholic Herald.co.uk)

NŐK AZ EGYHÁZBAN, NŐK A VILÁGBAN

Sojourner Truth

(1797?-1883)

Sojourner Truth afroamerikai abolitionista¹, nőjogi aktivista és vándorprédikátor, talán a legismertebb afroamerikai nő a 19. századi Amerikában. A kisemmizettek erőteljes és szenvedélyes szószólójaként több mint negyven évig utazott az országban.

Sojourner Truth, eredeti nevén Isabella Baumfree egyike volt rabszolga szülei tíz gyermekének. Édesapját az „Aranyparton” (ma Ghána) fogták el rabszolgavadászok, így került Észak-Amerikába, édesanyja a guineai partokról származó afrikai rabszolgák gyermekeként született. A család egy holland származású birtokos tulajdona volt, így Isabella kilencéves koráig csak hollandul beszélt, és mint a

legtöbb rabszolga, soha nem tanult meg írni és olvasni. Miután első gazdája 1806-ban meghalt, a kilencéves kislányt egy birkanyájjal együtt 100 dollárért elárverezték. Új gazdája durván bánt vele, számtalanszor megverte. Sokszor „cserélt” gazdát, 1808-ban 105 dollárért, 1810-ben 175 dollárért adták el.

Fiatal lányként szerelmes lett egy Robert nevű rabszolgába, aki a szomszédos farmon élt. A férfi gazdája tiltotta ezt a kapcsolatot, mivel a születendő gyermekek az anya gazdájának a tulajdonát képezték volna. Robertet annyira megverte, hogy belehalt a bántalmazásba. Isabellát gazdája hozzákényszerítette egy Thomas nevű, idősebb rabszolgához. Az első, Roberttől született Diana nevű lányával együtt öt gyermeknek adott életet.

New York állam, ahol Isabella élt, 1799-ben kezdett hozzá a rabszolgaság eltörlésének legalizálásához, bár a teljes folyamat csak 1827-ben fejeződött be. Gazdája vonakodott őt felszabadítani, ezért 1826 végén legkisebb lányával megszökött. A többi gyermekét hátra kellett hagynia, mert a törvény csak azokat szabadította fel, akik a húszas éveikig szolgáltak. Isaac és Maria Van Wagenen otthonában talált menedékre, és amikor megtudta, hogy öt éves fiát illegálisan eladta a korábban az őt befogadó Dumont-házaspár, jogi útra terelte az ügyet. Ő volt az egyik első, aki fekete nő léteére fehér férfi ellen pert nyert.

Amíg a Van Wagenen házaspárral élt, Isabella hívő keresztény lett. Később keresztény hittérítőknél lett házvezetőnő. Nem volt számára ismeretlen Isten Lelkének vezetése. 1843-ban felvette a Sojourner Truth nevet (a Sojourner jelentése „jövevény”, a Truth-é „igazság”), és azt mondta barátainak: *„Hív a Szentlélek, mennem kell.”* Utazó szolgálatba kezdett, hogy minél több helyen prédikálhasson a rabszolgaság ellen. Mintegy hat láb magas termetével², karizmatikus megjelenésével mindig komoly hatást gyakorolt hallgatóságára.

1851 májusában Akronban, az ohioi nőjogi gyűlésen előadta leghíresebb beszédét, mely *„Hát én nem vagyok nő?”* címen lett ismert. Az ezt követő évtizedekben Truth több tucat, talán több száz előadást is tartott. A nők jogairól mon-

dott beszédeibe gyakran szőtt vallási utalásokat, különösen Eszter könyvéből, amihez hozzátette, hogy a bibliai nőkhöz hasonlóan a jelenben élő nők is jogaikért küzdenek. A durva viselkedésért megfeddte a tömeget, emlékeztette őket az isteni parancsolatra: „Tiszteld atyádat és anyádat!” Hírneve egyre nagyobb lett. Prédikációiban sajátosan keveredett evangéliumi elkötelezettsége és politikai hitvallása. Gyakran hangsúlyozta a rabszolgaság megalázó voltát és a megváltó hit erejét. Mindezt nem egyszer sajátos humorral fűszerezte. Egy gyűlésen, így indította beszédét: „Gyermekeim, hozzátok hasonlóan én is azért jöttem ide, mert kíváncsi voltam, mit fogok mondani.”

Elismerte, volt idő, amikor gyűlölte a fehéreket, de mikor találkozott igazi urával, Jézus Krisztussal, szíve mindenki felé megtelt szeretettel. Miközben hitt abban, hogy az örökkévalóságban majd minden jogtalanság eltöröltetik, nem várta ölbe tett kézzel ennek megvalósulását. Amikor az egykori rabszolgák elkezdtek szavazati jogot kapni, küzdött, hogy ugyanezt a nők is megkapják³. Úgy érezte, most van itt az idő erre, „amíg még mozgásban van a gépezet”, mert ha a színes bőrűek jogaiért folytatott küzdelem lecsillapodik, nehezebb lesz újra cselekvésre ösztönözni az embereket. Rámutatott, hogy sok más nőhöz hasonlóan neki is saját háza van, így adót is fizet, de szavazni még mindig nincs joga. A rabszolgaként tartott fekete nőkre kemény munkákat is kiosztottak, például útépítést. Truth úgy vélte, ha erre képesek a nők, akkor szavazni is tudni fognak.

Az amerikai polgárháború alatt segített fekete katonákat toborozni az uniós hadseregbe. 1864-ben Truth a Felszabadított Rabszolgákat Segélyező Országos Alap munkatársa lett. Az 1860-as években felszabadított és még fel nem szabadított rabszolgák ezrei menekültek Washington DC-be, biztonságot és megélhetést keresve. Ugyanakkor a szövetségi kormány nem volt felkészülve erre. Nem volt otthon a korábbi rabszolgák számára, nagyon kevés volt az élelem és a munkahely. Truth megpróbálta elérni, hogy az egykori rabszolgák földet kapjanak, ahol javakat termel-

hetnének, és akkor nem segélyekből kellene élniük. Hét évig küzdött ezért, petíciókat fogalmazott meg, aláírást gyűjtött – eredménytelenül. Munkássága során találkozott Abraham Lincoln elnökkel is.

1883. november 26-án hunyt el Battle Creek-i otthonában, és családja tagjai mellé temették el a helyi Oak Hill temetőben. Sírfeliratán ez a kérdés áll: „Isten halott?” – utalásként arra a költői kérdésre, melyet Frederick Douglass abolitionista előadótársának tett fell annak elkeseredett, csalódott beszédére válaszul. Ebben a kontextusban válik érthetővé sírfelirata: Isten nyilvánvalóan nem halott, ezért az sem adhat okot a csüggedésre, ha az igazságosságért és jogosságért tűnő harcaink emberi szemszögből nézve teljességgel reménytelennek tűnnek. Sírfelirata így válik tökéletes összefoglalójává e prófétai életnek.

Szabó Ildikó

1 Az abolitionizmus tágabb értelemben bármilyen törvény vagy intézmény (például halálbüntetés) eltörlését célul kitűző társadalmi mozgalmak jelölésére használatos. Szűkebb értelemben a rabszolgaság eltörléséért küzdő mozgalom volt.

2 Kb. 180 cm magas volt.

3 1787-ben fogadták el az USA alkotmányát, amelyhez azóta mindössze 27 kiegészítést illesztettek. 1870-ben született meg az alkotmány 15. kiegészítése, amely a rabszolgaság eltörlését mondja ki. A férfi rabszolgák ezzel szavazati jogot kaptak. A nők szavazati jogát a 19. függelék mondja ki, amelyet 1920-ban fogadtak el. A nők szavazati jogának megtagadásában hosszú ideig egyetértett a republikánus és a demokrata párt.

Források:

<http://www.sojournertruth.org/Library/Archive/LegacyOffaith.htm>

https://hu.wikipedia.org/wiki/Sojourner_Truth

MELLERNÉ Miskolczy Eugenia: *A nők választójoga az Egyesült Államokban*. A NŐ, 1916. 3. évf. 1. sz. 5-6.

KÉPES György: *Az amerikai állammodell. Az Egyesült Államok alkotmányosságának alapelvei*. Rubicon. 1997/8

HÍRMOZAIK

Ban Ki Mun, az ENSZ főtitkára is bírálta azt az – elmúlt csütörtökön meghozott – UNESCO-határozatot, amely megkérdőjelezte a zsidóságnak a jeruzsálemi szent helyekhez fűződő kapcsolatát. Az Izraelt elsősorban a jeruzsálemi szent helyekkel kapcsolatban elítélő határozat az óvárosában lévő Templomhegyet és a Siratófalat csakis muzulmán szent helyként ismeri el. „Az Al Aksza mecset és a Haram al-Sarif (a nemes szentély), a muszlimok szentként tisztelt helye egyben a Har HaBait (a Templomhegy), amelynek nyugati fala a zsidóság legszentebb helye, alig néhány lépésnyire a Szent Sír templomtól és az Olajfák hegyétől, amelyeket a keresztények tartanak szentnek” – olvasható az ENSZ-főtitkár közleményében. „Bármilyen próbálkozás, amely elvitatja e helyek közös értékét a három vallás számára, a béke érdekei ellen való, és csak az erőszakot és a radikalizmust erősíti” – folytatja a főtitkári nyilatkozat.

(Forrás: szombat.org)

Szabadságharcosként november 4-étől részt vett az utcai harcokban, a Rókus Kórháznál két szovjet tankot kilőtt, de egy harmadik gépfegyversorozatából halálos lövés érte.

MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIUMI
TESTVÉRKÖZÖSSÉG

Elnök

Czene Gábor szerkesztő úrnak
(Szabad) Népszabadság

Budapest

Budapest, 2016. október 21.

Igen Tisztelt Szerkesztő úr! Kedves Gábor!

Szeretném neked és rajtad keresztül a Népszabadság szerkesztőinek és munkatársainak a magam és egyházunk, közösségeink, valamint intézményeink együttérzését tolmácsolni. Felháborít minket a diktatúrákat idéző önkényes fellépés veletek szemben (is), és az az embertelen eljárás, amivel mindezt végrehajtották.

Szeretném ugyanakkor szerény lehetőségeinket neked és rajtad keresztül a lapnak felkínálni. Négy „hír fórumunk” van: Az 1988-ban alapított Élet és Világosság, egyházi havi lapunk, a 11. évfolyamában járó Csillagszálló és a 4. évfolyamát élő Új magiszter, mint írott sajtótermékek, ezentúl pedig a Wesley Stúdió, kapcsolatban más elektronikus információt sugárzó partnerekkel. A felajánlásunk az, hogy mindegyikben jelentessetek meg a jövőben legalább egy vagy több írást, ha lehet, mindenképpen jelezve, hogy szerző vagy a megjelenés a betiltott és felszámolt Népszabadsághoz kötődik. A Csillagszálló és az Új magiszter negyedévente jelenik meg, mindkettőnek a karácsonyi száma a közeljövőben lapzártához érkezik (a Csillagszállónál ez kb. két hét). Az Új magiszter és az Élet és Világosság a karácsonyi számával kb. egy hónap múlva készül el. Megjegyzem, hogy az Élet és Világosság novemberi száma még nincs nyomdában, egy pár napot még tudnánk várni, ha közölhetnénk tőletek valamit. Természetesen a szerzőknek honoráriumot kínálunk. A Wesley Stúdió pedig szintén a rendelkezésükre áll.

Szeretném megköszönni, hogy a lap mindig nyitott volt arra, hogy különböző megpróbáltatásaink és küzdelmeink állomásairól, eseményeiről hírt adjon. Neked külön is hálás vagyok ezért. Az Új magiszter nyári száma közölte is a te velünk kapcsolatos júniusi írásodat.

Változatlan barátsággal, szeretettel, nagyrabecsüléssel és együttérzéssel:

Iványi Gábor

H 1086 Budapest, Dankó utca 11.

Tel:+36-1-577-0510, Tel/Fax:+36-1-577-0503, www.metegyaz.hu, Email: info@metegyaz.hu

IFI SAROK

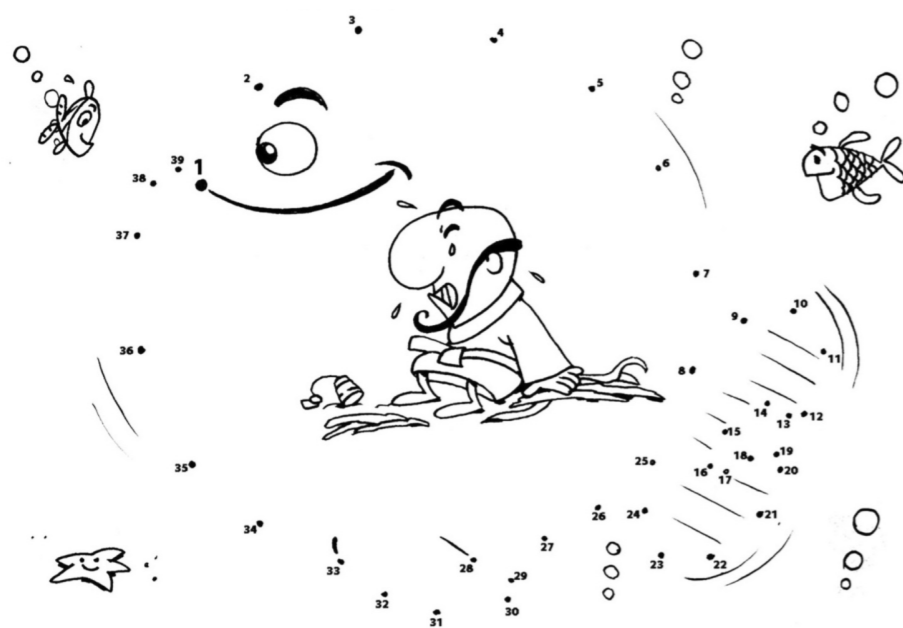
Ézsaiás, Jeremiás, Dániel, Ezékiel, Ámósz, Hóseás, Míkeás, Náhum Habakuk, Zofóniás, Abdiás, Jónás, Haggeus, Zakariás, Malakiás, Jól

Találd meg a 4 nagy- és tizenkét kispapnevet!

A keresési irányok: →, ←, ↑, ↓, ↗, ↘

M	A	L	A	K	I	Á	S	Ó	Ú	Ő	P
I	W	R	H	U	T	Z	U	I	E	I	O
K	G	H	A	K	J	K	L	É	Z	Á	Ó
E	F	M	G	A	S	D	A	Y	É	X	C
Á	M	U	G	B	S	N	N	B	K	J	V
S	Q	H	E	A	Á	D	Á	N	I	E	L
S	Á	Á	U	H	I	H	M	E	E	R	T
Á	W	N	S	I	R	Ó	Ó	U	L	E	Z
I	O	P	Ó	L	A	S	S	K	J	M	H
D	L	E	Ó	J	K	E	Z	D	F	I	G
B	S	A	Y	X	A	Á	V	B	N	Á	M
A	R	E	W	É	Z	S	A	I	Á	S	Q
R	T	Z	U	S	Á	I	N	O	F	O	Z

Jó keresgélést! *Tdke*

Kösd össze a pontokat!

Felismered a jelenetet, amit a kép ábrázol? Tudod, hol található ez a történet a Bibliában? Azt elárulom, hogy az egyik „kispapnevet” van szó.

Bucer teológiájának középpontjában a megigazulás állott, amit bibliai kommentárokból fejtegette ki. Leghíresebb kommentárját a Római levélhez írta. Úgy vélte, hogy a romlott természet ellenére a hívő embert a Szentlélek vezeti, és így helyreáll az emberi lét rendje is.

Részlet Patricia M. St. John *Egyetlen megoldás*

(Evangélium Kiadó) című művéből.

(folytatás) *Titokzatos levél*

– Mindnyájunkat kihúztál a csávából – mondta Mary csodálattal tejivás közben. – A legnagyobb jóakarattal sem jutott más eszembe, csak a fagyalt. De nem is értem, hogy tudsz ilyen költői lenni, Lucy. Biztos vagyok benne, hogy te fogod elnyerni a díjat.

Én kételkedtem ebben. Hogyan versenyeznének az én cotswoldsi élményeim egy skóciai körüttal, vagy egy tengerparti üdüléssel! Ezen a délutánon izgatottan mentem haza. Nem olyan régen olvastam egy költeményt, a címe ez volt:

Az elbagyott vízikirály

A part mentén örök hullámverés,

hőfehér ménes játszik pajkosan.

Hogy ágaskodik, prüsszög, fíj, rohan!

S habokba omlik, mint vad vizesés...

Csak láthatnám egyszer a tengert!

Milyen lehet az ár és az apály? Honnan jönnek? Kínzó elégedetlenséget éreztem. Úgy szerettem volna egyszer átélni valamit, ami más, mint megszokott környezetem! Kinyitottam a kaput, és gondolataimba merülve mentem át a kerten. Még szokásos köszönésemről is megfeledkeztem. Csendesesen léptem a házba. Éppen be akartam nyitni a lakószobába, ahol nagyszüleim ültek, mikor hallottam, hogy beszélgetnek. Világosan érthető volt, amit mondtak. Meghökkenve megálltam, mintha sóbálvánnyá meredtem volna.

– De Elsie – mondta nagyapa barátságosan – nemsokára úgyis meg kell, hogy tudja, hiszen tizenkét éves, és elvégre az apjáról van szó.

– Még ne, még ne! – tiltakozott nagymama. – Addig még csaknem két év van hátra. Mennyi minden történhet az alatt!

Halkan visszaléptem, és kimentem az ajtón. Ne tudják meg, hogy kihallgattam őket! El akartam futni, elbújni az erdőben, és egy darabig gondolkodni. De Shadow felfedezett, és odaszaladt hozzám, nyalogatta a lábaimat, csóválta a farkát, és nagyokat vakkantva rám ugrált. Nem maradt más hátra, mint visszatérni a házba. Még éppen láttam, hogy nagymama egy levelet dug az íróasztal felső fiókjába. Üdvözöltek, mint máskor, én pedig segítettem a teát és a süteményt az asztalra tenni. A nap besütött a nappali szoba ablakán, fényes sugarakat vetve a falra. Tulajdonképpen örülnöm kellett volna, de valahogy mindnyájan csendesebbek voltunk, mint máskor, valami közénk állt, valami árnyék. Így majdnem örültem, mikor a szobámba mehettem.

– Van házi feladatod? – kérdezte nagymama.

– Nincs, nagyanya – feleltem. – Holnap lesz az utolsó tanítási nap, ilyenkor már nincs igazi tanulás. Kimehetek egy kicsit, ha az edényt elmosogattam?

Különös gyengédséggel tekintett rám.

– Majd elintézzük a mosogatást és törölgetést nagyapával, kedvesem – válaszolta. – Menj csak egy kicsit Shadow-val. Ma oly szép délután van. De naplemente előtt jöjj haza!

Nagyapa elkísért a kapuig, és megkérdezte, merre megyek. Bizonytalanul a dombok felé mutattam. Egyedül akartam lenni. Gyors léptekkel elértem a házunktól balra álló dombot, és ledőltem egy fűvel benőtt, régi lövészárk aljában, ahol egykor a britek utolsó ellenállásra készültek a rómaiakkal szemben. Shadow a karomra fektette az állát. A közelben páfrányok nőttek, legyezőik úgy nyíltak szét, mint egy gyermekkéz ujjai. Elöttem, a lövészárk fölött sík vidék terült el, amit az utolsó napsugarak teljesen elborítottak. Az utak ragyogtak a napfényben, és szinte elvesztek a láthatáron. A folyók csillogó szalagnak tűntek. Olyan volt az egész, mint valami tiszta, világos térkép. Egyszerre érteni kezdtem, milyen nagy a világ. Mennyi út vezet biztos otthonomból a messzi távolba!

Mit tegyek? Nagyszüleim bizonyára nem adnak választ, ha megkérdem őket a levél felől. Egyébként sem szeretik, ha kérdezősködöm. De én tudni akartam, mi van az apámmal; elvégre az én apám, én pedig az ő Lucy lánya. Egyébként is tizenkét éves vagyok, elég idős ahhoz, hogy bizalommal ajándékozzanak meg. *(Folytatás következik.)*

ZSIDÓ ÉLET

Prófétai beszéd

A próféta olyan valaki, aki magas szellemi képességek birtokában, a szent inspiráció (Ruach Hakodes) alapján közvetíti Isten igéjét a néphez. Ez a szó valójában nem jóvendőmondást jelent, bár prófétáink között voltak „Látók” (Roe), „vizionálók” (Choze) és „előrelátók” (Cofim), de ők a prófécia alacsonyabb szintjén álltak, és írás sem maradt utánuk.

Bölcseink szerint egy próféta csak akkor tud eleget tenni feladatainak, ha nemcsak igaz ember, de bátor, és gazdag is, hogy ne féljen az uralkodóktól, ne legyen megélhetési gondja, és senkinek se legyen kiszolgáltatva. Lényeges, hogy isteni küldetése van, és mint ilyen, az Örökkévaló nevében cselekszik. Küldetése lehet általános, az egész emberiséghez szóló, vagy – amely a gyakoribb – a Fentvaló Izrael népéhez küldi őt.

Izrael a próféták népe. Prófétáink időbeli működésének sorrendjét nem tudjuk, ebben tudásaink a Talmudra támaszkodnak. Negyvennyolc prófétánk volt, és hét prófétanőnk – mondja a Talmud –, de ők csak az ismertebb próféták, akiknek szavai fennmaradtak a későbbi nemzedékek számára. Kívülük még sok embernek volt isteni küldetése. Valójában nehéz meghatározni, ki is a próféta, hiszen ami a közhiedelemben elterjedt, hogy „csodatévő”, az nem mindig igaz. Nem minden próféta tett csodákat. A jós sem próféta, sőt – hiszen vallásunk tiltja is a jóvendőmondást, a babonáságot: „*ne jósolgassatok és ne jóvendőlgessetek*” (3Mózes 19,26). Attól sem lesz próféta valaki, ha Isten megszólítja, hiszen az Örökkévaló még Káinnal és Ávimelech-hel is beszélt.

Izrael prófétái a zsidó népet, a zsidó szellemiséget képviselték. A Talmud nem részletezi a negyvennyolc nevet, sőt megkérdőjelezi, hogy csak ennyi próféta lett volna a több ezer év alatt: „sokkal többen voltak, de csak azoknak a nevét jegyezték fel, akiknek mondanivalója nemzedékekhez szól” – említi. Azokat, akiket az Örökkévaló egy-egy alkalommal küldött a néphez (ők sokan voltak), de nem maradt utánuk írott szó vagy nagy jelentőség, nem sorolják a negyvennyolc közé. A próféták neveinek felsorolásában későbbi kommentátorok jeleskedtek, mint pld. Rási (Megilla14a). Mózes volt valójában az első és legnagyobb prófétánk, utódai Jehosúa majd Sámuel, Élijáhu és tanítványa Elis, a tizenkét „kispróféta”, ők egy könyvben szerepelnek. Közülük Máláchi a prófétai korszak utolsó prófétája. A három ún. „nagypróféta” – Jesája, Jeremiás és Ezékiél. Rási listáját olvasva az ismert, ún. „könyves” próféták mellett ott találjuk a három ősatyát is, meg Élit, a főpapot, Sámuel mes-

terét, aki az utolsó bíróként szerepel, valamint Sámuel apját, Elkánát, Áront, Mózes testvérét, Pinchászt, a főpapot, valamint Mordecháj, Eszter királynő nevelőapját, akit Purim történetéből ismerünk. Fentiek ugyan ismertek, de az Írás nem említi őket prófétaként. Rási szerint, aki a Széder Olámi (talmudi olvasókönyv, a Világ rendjeként fordítható) alapján állította össze a neveket, az alábbi negyvenhat prófétát meg kell említeni. Ezt használja a „Hálachot Gdilot” (Nagy Törvények) szerzője Jehudáj Gáon is, bár az ő listája nem azonos Rásiéval, de ugyanúgy negyvenhat prófétát nevesít, mert a két ismeretlen nevét ő sem tudja. Rási aszerint állította össze a névsort, hogy kik azok, akiknek a szavaira, prófeciájára a későbbi nemzedékeknek is szükségük volt.

1. Ábrahám ősapánk;
2. Izsák ősapánk;
3. Jákob ősapánk;
4. Mózes, akiről a Tóra tanúsítja, hogy nem volt nála nagyobb próféta;
5. Áron, a főpap, aki még Mózes előtt prófétált Egyiptomban a tradíció szerint.
6. Jósuá;
7. Pinchász, a főpap a honfoglalás idején;
8. Elkáná (Sámuel apja);
9. Éli (főpap, Sámuel mestere);
10. Sámuel; Mózes, a legnagyobb után Izrael első prófétája volt, aki egyúttal az utolsó bíró is volt Izraelben. Édesanyja, Cháná meddő volt, ezért édesapja Elkáná minden évben négyszer is felment Silóba (a kötelező három helyett), hogy imádkozzon kedvenc felesége termékenységéért. Zarándoklatai során igyekezett meggyőzni a zsidókat, hogy csatlakozzanak hozzá. Így szerzett érdemeket Izraelnek, és az Örökkévaló fiúgyermekkel jutalmazta... „lesz egy fiad, aki érdemesíti Izraelt és ráneveli őket a micvákra. Ez pedig Sámuel.” (Élijáhu rábbá 8. fejezet) Cháná imája is meghallgatásra talált: „És imádkozott Cháná a prófécia ihletében és mondta: Fiam, Sámuel, próféta lesz Izraelben, és napjaiban szabadulnak fel a filiszteusok elnyomása alól, és csodák történnek általa (ezért ujjong szívem az Istenben...) és Héjmán, Jóél unokám fia, ő és tizennégy fia, dalolni és énekelni fognak gitárokkal és hegedűkkel a Szentélyben, a leviták között (ezért tölt el erővel Istenem) a

jóért, amit velem tett, és a filiszteusok csodálatos vere-ségéért, akik majd visszahozzák a (fogságukba esett) frigszekrényt, egy új szekéren, és vele vétek áldozatot. Akkor fogja majd mondani Izrael közössége: «Szíjat nyitok ellenségeimre, mert örülhetek segítségednek.»

11. Gád, a látnok;
12. Nátán, Dávid prófétája, aki a szegény ember gidájáról példálózott, írásos nyomokat nem hagyott maga után, és egyszeri jelenéssel lett prófétává;
13. Dávid királyunk;
14. Salamon király;
15. Idó, a próféta;
16. Michájhu ben Jimla (Ácháv idejében);
17. Ovádjá (a 12 „kispróféta” egyike);
18. Áchijá, a silóbeli, akinek egyszeri jelenése volt, Salamon királyságának kettészakadását jóvendőlte és Jerovámot támogatta;
19. Jéhu ben Chánáni (Ászá király idejében);
20. Ázárjá ben Odéd;
21. Cháziél, a levita, Mátánjá fiai közül;
22. Eliezer ben Dodo Morésából (mindezek Josáfát idejében);
23. Hoséa (a tizenkettő közül);
24. Ámosz, a tizenkettő közül (a két utóbbi Jeroveám ben Joás idejében);
25. Micha (a tizenkettő közül) Jotám király idejében;
26. Ámoc (Jesája apja) Ámácjá király idejében;
27. Élijáhu (Ácháv király ellenlábas). Elisa mondta, amikor látta, hogy mestere Elijáhu élve a mennybe megy: „*Rechev Jiszráél Upársáv*”, ami szabad fordításban azt jelenti: „*Jobb voltál Izraelnek, mint megannyi harckocsi és lovas*” (2Királyok 2,12). Később Elisával kapcsolatban is mondták;
28. Elisa (Élijáhu tanítványa);
29. Jóna ben Ámitáj (Jónás, aki megmenekült a hal gyomrából is);
30. Jesája ben Ámoc, a három „nagy” próféta egyike;
31. Jóél (a tizenkettő közül);
32. Nachum (a tizenkettő közül);
33. Chabakuk (a tizenkettő közül) – a három utóbbi Jósijáhu király idejében;
34. Cfánjá (a tizenkettő közül);
35. Órijá, Kirját Jeárimból;
36. Jeremiás – a három „nagypróféta” egyike;
37. Ezékiél (a babilóniai galutban) a három „nagy” egyike;
38. Dániel (akit a lista végén Rási egy Smájá nevű alig ismert prófétával helyettesít, idézve a Talmudot, amely nem tekinti prófétának Dánielt. [Megilla3a])
39. Baruch (Jeremiás írődeákja);
40. Nérija (Baruch apja);
41. Szerájá;

42. Mechászjá;
43. Chágáj (a tizenkettő közül);
44. Zechárjá (a tizenkettő közül);
45. Máláchi (a tizenkettő közül);
46. Mordecháj (Eszter könyvéből).

Rabbi Chánánél megemlíti a Talmud szerint Kórách három fiát, valamint a három zoltárköltőt (Ászáf, Héjmán, Jedutun), akik segítettek Dávidnak a zoltárokat komponálni. Ezek szerint velük megtalálták mind a negyvennyolc prófétát. (E sorok írójának költői kérdése: miért számítják a kétszer három embert összesen két prófétának?)

Jehudáj Gáon a Háhilot Gdilot döntvénytár listájáról kihagyja Dávidot, Salamont és Dánielt (akit a keresztény hagyomány prófétának tekint). Vannak bölcseink között, akik kivesznek a listából egyeseket és betesznek helyettük Eldádot és Médádot, akik a pusztában jóvendőlték, hogy „*Mózes meghal és Jósuá viszi be a népet az országba*” (4Mózes 11,26).

A zsidó hagyomány szerint az ősatyákat is prófétának tartjuk, hiszen pld. Ávimelechnek azt mondta az Örökkévaló, amikor az háremébe vitette Sárát, adja vissza neki a feleségét, „*mert próféta ő*”, mármint Ábrahám (1Mózes 20,7).

A zsidó hagyomány hét prófétanőről is említést tesz, ők: Sára, Mirjám, Debóra, Cháná, Avigail, Hulda és Eszter.

Rabbi Jichák azt mondta: Jiszka tulajdonképpen Sára. És miért hívták Jiszkának? Mert a szent ihlet sugalmazta a gondolatait (száchin = „látó”), amint írva van: „*Bármit monded Sára, hallgass a szavára*”.

Mirjám a prófétanő, Áron testvére megjóvendőlte Mózes születését: „Anyám nemsokára fiút szül majd, aki meg fogja szabadítani Izraelt.” És amikor végül megszületett (Mózes), az egész ház fényvel telt meg. És akkor az atyja felemelkedett, megcsókolta Mirjám fejét, és így szólt hozzá: „Leányom, a próféciád beteljesedett.”

Debóra prófétanő és bíró, Lapidot (lángok) felesége sokáig kanócokat készített a Templomsátor számára, amely Silóban állt. „*Debóra pálmája alatt szokott tartózkodni*”, ott ítélkezett Izrael dolgaiban. Simon ben Ávsáalom rabbi azt mondta: azért a pálmafa alatt, hogy meg ne szegje a jichud (kettesben maradni egy férfival) tilalmát, valamint azért, mert a pálmafának is csupán csak egy szíve volt, ahogy egész Izrael is egy szívvel szerette az Örökkévalót.

Cháná prófeciája: „Szívem ujjong az Úrban, magasba emelem szarumat Isten dicsőségére”, ami azt jelentette, hogy a szaruból (öntött olajjal) felkent Dávid és Salamon uralkodása hosszú lesz, míg a kulacsból (öntött olajjal) felkent Saul és Jéhu uralkodása nem lesz hosszú.

Avigail prófeciái Dávid királlyal kapcsolatosak voltak, a király hálás is volt neki: „*Áldott a te okosságod, és áldott vagy te magad is, mert megakadályoztál ma a vérontásokban*”. A

„vérontásokban”-nal két esetre utal, amelyben megmentette Dávid életét. És abban is a jövőbe látott, hogy Dávid elveszi őt feleségül.

Hulda Jeremiás próféta rokona volt, akinek nem volt ellenére Hulda működése, sőt: Jósiahu is hozzá küldte követőit, mert a nők könyörületesebbek a férfiaknál. „Hilkijá főpap, Achikám, Akbór, Sáfán és Aszjá elment Hulda prófétához.”

Eszter próféta számára a Szentírás két helyen is utal: amikor azt sugalmazza, hogy Szent Lelket öltött magára, és amikor azt mondja, hogy Ámászaj lélekbe öltözött, tehát próféta volt. Eszterről ezt olvassuk: „Három nap múlva királyi ruhába öltözött Eszter”. A Szentírásban az kellene álljon, hogy Eszter királyi ruhát (öltött magára). Ehelyett a Szentírás azt sugalmazza, hogy Eszter a Szent Lelket öltötte magára. Ezen a helyen az áll: „öltözött”; egy másik helyen pedig: „És Ámászaj lélekbe öltözött...” (vagyis próféta volt).

Nehéz lenne ezeken az oldalakon a prófétai beszédek felsorolni akár töredékesen is, de idézzük Jesájá próféta szavait, aki a három nagy közül az egyik. Ő, a zsidó nemzeti próféta a népekhez is szólt. Jesájá a legnagyobb messiási próféta, aki azt követeli a néptől, hogy nemzeti válságaiban is csak az Örökkévalóban bízson. A Messiás békét és igaz-

ságosságot hoz a földre. Látomása szerint: „szilárdan áll majd az Örökkévaló házának hegye, a hegyek tetején kimagaslók a dombok közül, és özönlik hozzá valamennyi nép. Jön majd a sok nép és mondják: Gyertek, menjünk fel az Örökkévaló hegyére, Jákob Istenének házába: hadd tanítson minket útjaira, hogy ösvényein járjunk, mivel Cionból jön a tanítás, és az Örökkévaló szava Jeruzsálemből... Nép más népre kardot nem emel, hadviselést többé nem tanul... A farkas majd a bárányal tanyázik, a párduc a gödölyével beverészik... A csecsemő a kobrafészeknél játszadozik, és a kised a vipera üregénél. Nem árt, és nem pusztít szent hegyemen senki, mert a föld annyira telve lesz az Örökkévaló ismeretével, ahogy betöltik a vizek a tengert.” (Jesájá 2,2-4; 11,1-10)

Izrael népe hiszi, tudja, hogy az idők végén az Örökkévaló leküldi újra a földre Élijáhut, a zelóta prófétát, aki „nem halt meg”, és aki békét teremt majd a családok, apák és fiúk között, valamint a népek különböző nézetei között. Így jön majd létre az ember által eddig képtelenségnek tűnő nemzetközi megbékélés, a mindannyiunk által vágyott világbeke.

Adj a Mindenható, hogy ez minél hamarabb bekövetkezzen!

Schlesinger Hanna
Tel Aviv

HÍRMOZAIK

Keresztény és muszlim gyerekek imádkoztak a békéért Aleppóban. Több száz keresztény és muszlim gyerek gyűlt össze Aleppóban és több más szíriai városban 2016. október 6-án, hogy imádságban kérjék az Urat, térjen vissza a béke egész Szíriába. Egymillió aláírást várnak arra a békefelhívásra, amelyet az Európai Uniónak és az ENSZ-nek küldenek el.

(Forrás: avvenire.it; zenit.org; radiovaticana.it)

Egy, az ókorban szándékosan megrongált és megszentelt kapu melletti imahelyet tártak fel régészek egy i.e. nyolcadik századi város ásatásánál Izraelben, 2016. október elején. A Bét Semes nevű várostól délre, a Tel Lakis nevű ásatáson előkerült leletek megerősítették Ezékiás júdeai királynak a Bibliában, a Királyok könyvében leírt vallási reformja tényét, ugyanis alátámasztották, hogy Ezékiás megpróbálta felszámolni a korabeli bálványimádást, amikor Jeruzsálemben próbálta összpontosítani a vallási szertartásokat.

(Forrás: mult-kor.hu)

Chiboki lányok: 21 lányt szabadítottak ki a Boko Haram fogságából. A lányokat két éve rabolták el, akik most családjuk körében vettek részt hálaadó istentiszteleten. Az egyelőre nem világos, hogyan sikerült kiszabadítani őket, de a hivatalos közlemény szerint még sok fogoly lány megmentéséért folynak erőfeszítések. A 2014 áprilisában elrabolt 275 lányból 197 még mindig fogságban van, vagy már nem él, és a muzulmán hitre és férjhez kényszerített lányok között akadnak olyanok is, akik már nem akarnak hazatérni.

(Forrás: bbc.com)

„Kenyér-illatot ontottak a rózsák/És a bimbó, pirosló temérdek/Meghasadó haja a kenyérnek.
-/Illatként szállt a harangszó a tájra/Zengett a völgy, Erzsébet csodája.”
(Kozma László: Szent Erzsébet legendája)

BACH KANTÁTÁINAK NYOMÁBAN

Isten a balga prófétákat haragjának lángjával öli meg

A mű (*Ha az Úr nem volna velünk – Wo Gott der Herr nicht bei uns hätte*, BWV 178) először 1724. július 30-án hangzott el Lipcsében. Justus Jonas (1493–1555), német lutheránus teológus – a 124. zsoltárt átköltő – 8-strofás korálját az ismeretlen librettó-összeállító saját soraival egészítette ki, így a kantáta szövege erőteljesen reflektál az aznapra rendelt evangéliumi szakaszra, a Hegyi beszéd egyik meghatározó gondolatára („Óvakodjatok a hamis prófétáktól!” Máté 7,25-23).

1. Korál (énekkar): Az izgatott, feszes, szaggatott ritmikájú nyitótételben az énekkar szoprán-szólamában halljuk a korált. A kórus mélyebb szólamai nyugodt, lassú értékekben haladnak, ha az Úr segítő támogatásáról szól a szöveg, de azonnal mozgalmassá válnak a tomboló ellenség megemlézésére: *Ha az Úr nem volna velünk, /Mikor ellenségeink tombolnak, /És ha nem támogatná ügyünk /A mennyben, hol angyalok honolnak, /Ha nem védené Izraelt, /Megörve minden ellenséges cselet, /Már elvesztünk volna.* (A mű a világhálón meghallgatható: <https://youtu.be/UA1PKpnTloQ>)

2. Recitativo (és korál; alt): Különös, groteszk módon ötvözi a secco recitativót a korállal Bach. A *presto* (gyors) tempójú szakaszokban az altszólista kimért, hosszú értékekben szólaltatja meg a korált, amelyet a continuo a korál négyszeres (!) tempóra felgyorsított dallamával kísér:

A végeredmény az „emberi erő és elme” (*Menschen Kraft und Witz*) hangzó karikatúrája. Úgy hat, mintha nevetséges ugrabugrás, szertelen lőtás-futás, kontár fúrás-faragás, kisszerű, elvtelen ügyeskedés, balga szervezkedés zajlana, amelynek rosszra fordulását egyedül csak Isten, a hit, vagyis a korál „erős kézzel vezetett” cantus firmusa képes megakadályozni: *Mit az emberi erő és elme kimódol, /Nem ijeszthet minket egykönnyen, /Hisz mellettünk áll a magasságos Isten, /S a burkokból megszabadít itt lenn. /Ő a legmagasabb helyen trónol, /Terveket felfedi majd időben. /Kiknek hite Istent átkarolja, /Azokat veszni soha nem hagyja; /Lerontja a gonosz terveket, /És megakadályozza az aljas tetteket. /Ha a legravasabb módon támadnak, /Kigyócselt és hamis ármányt szőnek, /Hogy gonosz végcélként bennünket legyőzzenek, /Ám Isten akkor más úton halad: /Övéit erős kézzel vezetve /A keresztet tengerén át az ígért földjére, /Ahol enyészet vár minden bajra /Kezének egyetlen mozdulatára.*

3. Ária (basszus): A hívők hajócskáját (*Christi Schifflein*) fenyegető tenger vad hullámain festik a basszus ária föl-leáramló dallamai. A „zátonyra futás” veszélyét és következményét a turbulensen viharzó melódiák mellett a G-dúr alaphangnem szokatlanul távoli, mély Esz-dúrba fordulása is jól érzékelteti: *Ahogy hullámai a tengernek /Egy hajót féktelenségükkel szétörlenek, /Úgy örvöng az ellenség haragja /És a lélek legbecsesebb javait rabolja. /A sátán birodalmát akarják növelni, /És Krisztus hajócskáját zátonyra futtatni.*

4. Korál (tenor): Két oboa d’amore és a continuo övezi az énekes által megszólaltatott koráldallamot: *Bennünket eretnekeként üldöznek, /Vérünk az, ami kell nekik; /Még azzal dicsekszenek, /ők is keresztények, /Akik egyedül Istent tisztelik. /Ah, Isten, a te drága neveddel /Kellene becstelenségüket fedni el, /Erre ébredsz egyszer, ha a mérték betelik.*

5. Korál és recitativo: Akárcsak a 2. tételben, itt is recitativók ágyazódnak a korálba. A folyamatosan, feltartóztathatatlannal zakatoló continuo kihangsúlyozza a szöveg drámaiságát: KÓRUS: *Szélesre tárják bosszújukat, /BASSZUS: Oroszlánmódra bömbölő hangon; /Vicsoritják gyilkos fogaikat /KÓRUS: És el akarnak bennünket nyelni. /TENOR: Ámde, /KÓRUS: Dicséret és köszönet mindenkor Istennek; /TENOR: Júda hőse által vagyunk védve, /KÓRUS: Így nem fog nekik sikerülni, /ALT: Úgy múltak majd el, mint a pelyva, /Míg a hívők állnak, mint a zöld fa. /KÓRUS: Szétszakítja csapdaturkát, /És megdönti hamis tanaikat. /BASSZUS: Isten a balga prófétákat /Haragjának lángjával öli meg /És elhamvasztja eretnekségüket.*

6. Ária (tenor): A felvilágosodás korában a racionalizmus hajlamos volt kikezdeni a hitet, emiatt a „tántorgó elme” (*taumelnnde Vermunft*) ebben az áriában jobban teszi, ha elhallgat. Az ingadozást-botladozást a ritmikai lüktetést bizonytalanná tévő szinkópák érzékeltetik, de a stabilitás, a viszonyítási pont elvesztését az ütem főhangsúlyának gyakori hiánya is fokozza. Ezzel a botorkálással kontrasztál – a magas vonások (a „kegye elme”) elhallgatása után – a „kegyelem” és a „mennyei vigasz” említésére megnyúló zene: *Hallgass, hallgass csak kegye elme! Ne mondd: A kegyesek elvesztek, Hisz a kereszt által újjászülettek. Azoknak, kiknek Jézus a reménye, A kegyelem ajtaja mindig tárva léssen; És ha nyomná őket kereszt vagy búbánat, Mennyei vigaszuk magára nem várat.*

7. Korál: Mint annyiszor, most is egyszerű, négyszólamú korál csendíti ki a művet, a ráció és a hit egységének fontosságát kiemelve: *Mind kezdedben vannak ellenségeink, Tetejében minden gondolatuk; Számodra, Urunk, ismertek terveik, Segíts, hogy meg ne tántorodjunk. Ha az ész és hit harcban áll, A jövőben nem bízhatunk már, Ilyenkor te magad vigasztalsz bennünk. Az eget és a földet Úr, Isten, te teremtetted; Hadd ragyogjon tisztán fényed, Lángra lobbantva a szívet, Hogy a hit igaz szeretete, Állandóan velünk legyen. Hadd zúgolódjék örökre a világ.*

Göncz Zoltán

HAVI ISTENTISZTELETI REND

2016 – A fény és a fényalapú technológiák nemzetközi éve

Az év igéje: „*Abogyan az anya vigasztalja fiát, úgy vigasztallak én titeket.*” Ézsaiás 66,13

NOVEMBER

November hónap igéje: „*Ezért egészen bizonyosnak tartjuk a prófétai beszédet, amelyre jól teszitek, ha mint sötét helyen világító lámpásra figyeltek, amíg felragyog a nap, és felkel a hajnalcsillag szívetekben.*” 2Péter 1,19

ISTENTISZTELETEK		BIBLIAÓRÁK	
	<i>Igebely</i>	Téma: <i>Prófétai beszéd</i>	
		Első hét	A jóslás és a prófécia közötti különbség 5Mózes 18,10-15
November 6. Szentháromság u. 24. (ITÉLET) vasárnap	Jób 14,1-17 Máté 24,15-37	Második hét	A próféta feladata Jeremiás 6,1-11
November 13. Szentháromság u. 25. (REMÉNYSEG) vasárnap	2Thesszalónika 1,3-10 Jeremiás 8,4-7	Harmadik hét	Jeremiás próféciaja a babiloni fogságról Jeremiás 25,1-12
November 20. Szentháromság u. utolsó (ÖRÖK-ÉLET) vasárnap	Ézsaiás 65,17-25 2Péter 3,3-14	Negyedik hét	Ki érti meg a prófeciát? Dániel 12,1-13
November 27. Advent 1. vasárnapja	Róma 13,11-14 Jeremiás 23,5-8	Ötödik hét	Egy hamis próféta igaz próféciaja 4Mózes 24,14-19

Gazdag életművének jelentős részét alkották magyar, illetve latin nyelvű egyházi kórusművei, amelyek nagy részét liturgikus használatra írta. 4 miséjét, motettáit, zsoltárait, himnuszeit és más egyházi kompozícióit a Cecília-, illetve a Mátyás-templom kórusának karnagyaként maga is vezényelte. Miséi közül izgalmas újszerűségével emelkedik ki a vegyes karra és orgonára íródott Missa Prima, amelyet zeneakadémista korában komponált.

EMLÉKEZZÜNK

„Leszáll az est, beáll az éj,
utána virradatra a munka megújulásra vár.
Az élet zajában a hitnek telje tovarebben,
de a borús emlékezetben gyökérzenek sejtelméi,
mint az elhangzott dal, mely régen messze szállott,
de dallama olykor visszacsendül...”
Lőw Immánuel

Tisztelt Megemlékezők! Kedves Barátaink, Testvéreink!

Ahogy az elmúlt esztendőkből, most is megkerülhetetlennek tartjuk felszólalni és megemlékezni azokról a honfitársainkról, akik a Vészkorszak alatt a származásuk, a vallásuk, az identitásuk megvallása miatt, és még inkább a velük szemben szított gyűlölet kiáradása és táplálása következtében a Holokauszt lágerei felé vezető utakon, a városainkban, a településeinken, az utcáinkon felállított gettóinkban, az országútjainkon, kerítéseink mentén, végül a haláltáborokban meghaltak.

Mostani megemlékezésünk indítékai között nem csupán a fenti sorok keserű és feledhetetlen tapasztalata és emléke, a jelenkorban is tapasztalható gyűlölködés és gyűlöletkeltés térnyerése van, hanem megemlékezésünk egybeesik a „Nagy Háborúban” száz éve elesett zsidó származású hősi halottaink emlékével és előttük való főhajtásunkkal is.

Megemlékezésünk most is az alkony közeledtével szólal meg. Ugyanakkor, Lőw Immánuel rabbival, Szeged nagy hírű tudósának szavaival élve: „*nem éjjellel kezdjük a napot, mint Róma és a jelenkor, ... nem is a nap kelő sugarától, mint az ősi Babilon*”, hanem amikor „*a napnak vége szakad az utolsó sugárral*”, amikor beköszönt az estalkony komolysága, a „*csillagszülő éj*”.

Ahogy Lőw Immánuel, úgy mi is azt valljuk, hogy az alkonyban nem csak az ősi Babilon, Róma és a jelenkor emlékezete is hat, mely véget szab a tetteknek, az életnek, az örömeink, a felelősen megmérő gondolkodásnak, és feledni hív. Ahogy a Szentírásból vettük, s felismertük, most az alkony közeledtét dicsőítjük, nem az elmúlást. A csillagot várva fogadjuk az estet, melyben nincs félelem. Melyet olyan virradat követ, ahol az emlékezet kényszerű és szentséges gyakorlása nyomán a munka valóban megújul. Emlékezünk most azokra a polgártársainkra, akiket kirekesztettek, idegennek neveztek, ellenségnek tituláltak, emberi méltóságukat elvették, kiraboltak, gyermekeiket, s mindnyájukat halálra adták, jövőjüket és ártatlanságukat megtaposták, hitüket bemocskolták. Emlékezünk azokra, akik hősköböl hamuvá lettek. Emlékezünk, mert nem vagyunk szabadok. Az emlékezet felelős kényszere hat bennünk. És más kényszer is: annak az alkonyban a kényszere, mely nem a félelem bérét nyújtja, hanem az esthajnal szülő éj közeledtére figyelmeztet. Bennünket most az az alkony kényszerít, mely nem a félelmet szolgálja. Melyben a „*világszabadító ábránd*” és a „*csillagszülő éj*” karba fonva járnak, melyben a hitvallás nem fordul „*világromboló örületté*”. Amelyben nem csak asztalt terítenek elénk, hanem együtt is ülünk, hisz „*virradatra a munka megújulásra vár*”: olyan világért való veritékes munka, mely nem a félelemnek hódol, és nem a generációs rettegésnek ültet romlott gyümölcsöt érlelő fat.

Tisztelt megemlékezők! Szólt az alkony és az esthajnal: vessünk számot önmagunkkal! A gyermekeinkért, a fényeinkért, a közös asztalunkért és az Isten szerelméért.

Köszönöm a megtisztelő figyelmüket!

Iványi Gábor jr.

Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség Szegedi Egyházközségének a lelkésze

Tisztelt Emlékezők!
Hölgyeim és Uraim!

Szeged Város Önkormányzata nevében szeretnék néhány mondatot elmondani.

Az elmúlt napokban Szegeden számos helyszínen emlékeztünk meg arról a szörnyűségről, ami 1944 júniusában a szegedi zsidósággal történt. Miközben elhelyeztük a kegyelet virágait, sokszor háborgott a lelünk. Nem csupán azért, mert a szegedi zsidóság elleni intézkedéseket, a németeket készségesen kiszolgáló magyar hatóságok, a szegedi csendőrök követték el, és mert ez a tettük felfoghatatlan, barbár cselekedet. Azért is kellett (sajnos nem először, és egészen biztosan nem utoljára) szégyenkezni, mert vannak köztünk, nem kevesen, sőt gyakran komoly politikai háttérrel olyanok, akik a történelemhamisítás gyalázatos útját járják.

A 72 évvel ezelőtti szegedi események (főleg Dr. Molnár Judit történész munkái nyomán) és a közvetlen előzmények ismertek:

1938 májusában érvénybe lépett az úgynevezett első zsidótörvény, és míg az első két zsidótörvény a „zsidó konkurencia” kiküszöbölését célozta, a harmadik már a fajvédelemről szólt, és tiltotta a házasságot zsidók és nem zsidók között. 1939 szeptemberében például a szegedi közgyűlésből több mint húsz tagot zártak ki.

A német megszállás után, 1944. március 19-től a Sztójay Döme vezette kormány sorozatban adta ki a zsidóellenes rendeleteket. A szegedi helyi vezetők (elsősorban Tukats Sándor, majd Magyar-Kossa Aladár főispán, Tóth Béla helyettes polgármester, Buócz Béla rendőrkapitány) készségesen végrehajtották ezeket a rendeleteket, sőt nem egyszer a kormányt megelőzve adtak ki korlátozó utasításokat, s megkövetelték beosztottaiktól azok kíméletlen betartását. Egyedül Pálffy József polgármester kérte nyugdíjazását a német megszállást követően. Szegeden április 5-én kötelezővé vált a megkülönböztető jel, a sárga csillag viselése, április 7-én már a zsidók helyhez kötéséről intézkedtek, április végéig kétszázhatvan zsidó üzletet zártak be. Endre László belügyi államtitkár nyilatkozata ma is megdőbent bennünket: „... Szeged a zsidókérdés megoldásában vezet a vidéki városok között...”. Május 22-től mindössze nyolc nap állt a zsidók rendelkezésére, hogy saját költségükön a kijelölt gettóba költözzenek, ahol megalázó, embertelen körülményeket kellett elviselniük. Június 16-án aztán tovább romlott a szegedi és környékbéli zsidóság helyzete, megkezdődött a gyűjtőtábor megszervezése, majd hamarosan elkezdődött a deportálás. Szegedről három vonatot indítottak június 25. és 28. között. Az első vonat egyenesen Auschwitzba tartott, 3199 fővel. A második vonathoz egy Bácsalmásról érkező szerelvényt is hozzácsatoltak. Így közel 6000 fő robogott Auschwitz felé, de a vonat egy részét Strasshofba irányították, ahol a szegedi zsidók úgynevezett családi táborokba kerültek. A többieket, 2737 főt, Auschwitzba szállították. A harmadik vonat 2400 fővel egyenesen Strasshofba indult.

Voltak néhányan, de nem elegendő és nem elég erővel, akik menteni próbálták a szegedi zsidóságot, róluk is ejtsünk néhány szót: Hamvas Endre csanádi megyéspüspök többször is levélben fordult a főispánhoz és a helyettes polgármesterhez a zsidók, elsősorban az átkeresztelkedettek érdekében. Löw Immanuelért magának a belügyminiszternek írt. Az első szegedi deportálónak indulásakor a Fogadalmi templomban mondott beszédében – mintegy tiltakozásként – az ártatlan, védtelen, tehetetlen százazatok kifosztásáról, megalázásáról, deportálásáról szólt, amely „... a kereszténységgel semmiképp össze nem egyeztethető...”.

Katolikus papok az utolsó hetekben, napokban mintegy kétszáz szegedi zsidót kereszteltek meg, ily módon próbálva menteni a kiszolgáltatott emberek életét.

Néhány egyetemi oktatóért kollégáik fordultak kérvénnyel a belügyminiszterhez.

Zsoldos Andor százados 1944 nyarán hamisított parancssal sok zsidót besorozott munkaszolgálatos századába a szegedi gettóból, akiket ezzel megmentett a deportálástól. A Yad Vashem 1965-ben A Világ Igaza kitüntetésben részesítette.

Voltak tehát olyanok is, akik segíteni, menteni szerették volna a szegedi zsidóságot, de tény az, hogy az akkori magyar társadalom többsége legjobb esetben is csak tétlen szemlélője volt a magyarországi holokausztnak.

Tisztelt Emlékezők!

Manapság egyre többször találkozunk kegyeletstörténeti kísérletekkel, melyekben az a legviszátetszőbb, hogy sokan megpróbálják a magyar holokausztot úgy beállítani, mintha mindez az 1944. március 19-i német megszállás után kezdődött volna, és mintha a magyar hatóságoknak, a magyar csendőrségnek, és sajnos a magyar lakosságnak ebben nem lett volna aktív szerepe és soha el nem múltó felelőssége.

Szakály Sándor szerint a numerus clausus nem volt jogfosztó, csupán jogkorlátozó törvény. „... Orbán főtörténésze szobrot emelne Hóman Bálintnak...” – olvastuk megrökönyödve a hírekben.

A 2011. májusi szegedi közgyűlésen azt javasoltam, hogy Gömbös Gyula díszpolgári címét töröljük el, ezt azonban a FIDESZ-KDNP és a JOBBIK szegedi képviselői akkor nem szavazták meg. Csak 2014-ben, a Holokauszt Emlékévben sikerült végre eltörölnünk Gömbös Gyula szegedi díszpolgári címét.

Tisztelt Emlékezők!

Szegeden élt a két világháború között az egyik legnagyobb hazai zsidó közösség. A város életében betöltött gazdasági, kulturális, oktatási szerepük nélkül Szeged nem fejlődhetett volna ilyen ütemben, nem volna ma ilyen sokszínű, szerethető a városunk. Mindig kötelesek vagyunk, kötelességünk lesz, hogy a szegedi zsidó áldozatokra emlékezzünk, és kötelességünk mindig hangosan tiltakozni, fellépni a történelemhamisítók ellen.

Hangosan, határozottan, hogy ők is megértésék.

Szeged, 2016. június 28.

Tóth Károly
önkormányzati képviselő
Szeged Megyei Jogú Város Kulturális Bizottságának tagja

KITEKINTŐ

Prófétálni saját hazában

Vannak-e ma is bibliai értelemben vett proféták? Biztosan, bár én még nem találkoztam eggyel sem. Klasszikus értelemben a proféta különös elhívásban részesül: Isten elragadtatásban, látomásban, álomban szól hozzá, ad betekintést neki a jövőbe. Hasonlóan Dánielhez, Ézsaiáshoz és a többi bibliai profétához vagy Pálhoz, Jánoshoz és a többi apostolhoz. Én ilyen bibliai profétával még nem találkoztam.

Ez nem jelenti azt, hogy ugyanakkor ne profétálnának ma is emberek, vagy ne létezne profétálás más formában. Vannak emberek, akik a tudtukon kívül profétálnak. Vannak olyanok, akik olyan, Istentől kapott beleérző vagy belátó képességgel rendelkeznek, hogy azonnal megértik valaminek a lényegét, a valódi tartalmát, és azt közvetíteni tudják az emberek felé. Ez is egy képesség, ami nem az anyagi világból fejlődik ki, és nem is a sok sárgarépa fogyasztásától lesz, mint a füttyülés. Vannak olyanok, akik csak egy bizonyos dologban proféták, semmi máshoz nem értenek, csetlenek és botlanak, de egy bizonyos dologra „ajándékuk” van. Ha ezt használják jó, és az is, ha másba nem kotnyeleskednek bele. Aztán vannak olyanok is, akik életüknek egy bizonyos szakaszában töltenek be egyfajta profétai szerepet, aztán se előtte, se utána semmit. Ilyen embereknek ezt el kell tudniuk viselni, és hálásnak kell lenniük, hogy volt egy pillanat, amikor a személyük jelentős dolgokban vehetett részt. Mindenesetre az fontos, hogy az igazi proféta, ha nem is olyan proféta, mint a bibliai proféták, azzal tisztában legyen, hogy a dolog nem tőle van, nem az ő érdeme, nem az ő képessége, amit tetszése szerint használhat. Ha nem is bibliai értelemben, de ha valaki profétál, akár szóval, akár cselekedettel, tisztában kell lennie azzal, hogy az mindig inspirációra történik. Az a biztos profétai beszéd, amikor az Isten Szelleme által szólottak az Istennek szent emberei. A legegyszerűbbek is.

A profétálást vagy a profétaságot nem lehet erőltetni, nem lehet kifejleszteni, nem lehet megtanulni, az Isten ajándéka ez, a Szentlélek adja, úgy, ahogyan akarja. Aki proféta akar lenni, az kívánhatja, mint egy ajándékot, de önmagától csak hamis proféta lehet. Az igazi profétaság vélhetően nem olyan kellemes dolog, mint ahogyan azt egyesek hiszik. Profétának lenni szenvedést jelent. Pál apostolnak is gyötrelme volt, Jónás is rühellé a profétaságot. Amikor az ember azt mondja, hogy „itt vagyok Uram, küldj el engem”, azt már a Szentlélek által mondja. Nem egy kényelmes állás profétának lenni. Az igazi proféta többnyire szembemegy a köz-

véleménnyel, a köz akaratával és kívánságával. A profétára éppen azért van szükség, mert az emberek tömegét olyasmire kell figyelmeztetnie, amit az nem akar meghallani, ami nem kedves a füleinek. Nem mindenki proféta, akit utálnak, de az igazi proféták nem népszerű emberek. A népszerű emberek azt mondják, amit a nép hallani akar, és az Ádám bukásában megromlott ember általában a hazugságot szereti hallani. A hazugság könnyű életet ígér, az igazság általában áldozatkésztséget, lemondást, tűrést, az árral szemben úszást jelenti, és annak a hirdetését, amit nem szívesen hallanak az emberek. Attól még nem proféta az, aki mindig olyat mond, amit nem szívesen hallanak az emberek, és így akar proféta lenni, vagy annak látszani – az a proféta, aki belülről inspirálva, hajtva, kényszerítve, az üzenet és az igazság által égetve mondja az igazat, ami általában nem tetszik az embereknek, de arról ő nem tehet. Ez egy belső készítés, ami nem hagy nyugodni, égeti az ember bensőjét és a csontjait. Az, akinek ilyen üzenete van, nem is gondolkodik rajta, ez egy belső megvilágosodás.

Profétának lenni nemcsak azért teher, mert az igaz profétákat gyakran megvetik, különösen a saját hazájukban, néha meg is ölik, hanem azért, mert maga az igazság egy súlyos teher a proféta szívében, amikor az ellentétes a külvilággal. Szenvédést és gyötrelmet okoz, amikor az ember bensője tiltakozik az ellen, ami kívül van. A tehetetlenség, az értetlenség, a következmények tudása, amit a külvilág nem vesz észre, nem vesz tudomásul: szenvedés. De a proféta meg van verve a megalkuvásra való képtelenséggel is, ami a terhet és szenvedést csökkentené. Nem képes beállni a hazugok közé, és ha csökkenteni akarja a gyötrelmét, azt egyféle módon teheti meg, ha megerősíti magát az igazságban, hirdeti az igazságot, és szembeszáll a hazugsággal. A hamis proféták azonnal felismerhetők: akik zsarnokot szolgálnak, nem a gyengét védik, azoknak a profétálásaik nem jönnek be – legyenek bármilyen karizmatikus zenik hírében, nem proféták. Azok is hamis proféták, akik a napi politikai eseményeket állandóan az Izraelre vonatkozó ószövetségi proféciaikból vezetik le, de az eredeti profécia végül nem következik be. Az ilyeneket régen meg kellett kövezni. Az sem profétálás, amikor egyesek felveszik az ószövetségi proféták stílusát, és fenyegetik velük az embereket. Ez az uralkodás és az elnyomás esz-köze, ez nem profétálás, hanem varázslás.

A proféta szeretne megalkudni, megpihenni, elbújni, elmenekülni, de nem tud. Számára ez egy csapás. Képtelen

elfutni Ninivéből, pedig tudja, hogy Ninive vagy nem hallgat rá, vagy ha hallgat, akkor Isten kegyelmet ad neki, amit ő nem adna meg, mert annyira utálja a hamisságot, hogy az igazságérzete követelné a hazugság méltó büntetését. Mert ha nem, akkor mi végre? Akkor ő például miért szenved ezek hamisságától? Nem könnyű prófétának lenni, de minden bizonnyal nagy megtiszteltetés, még ha nem is könnyű élet. Igazi próféta nem hirdeti magáról, hogy ő az. Néha csak dühös, számára természetes módon reagál a hamisságra, és nem érti, hogy ez másoknak miért nem természetes. A próféta állandó menekülésben van, mert az igazság képviselője a világban emberfeletti feladat, szellemileg, lelkiileg és fizikailag is. Illés elbújt a barlangba, nemcsak a fizikai félelem miatt, hanem Jézabeltől való félelmében, ami egy szellemi gyötrelme. Isten nemcsak hívő embereket használ prófétaságra, hanem vallási értelemben hitetleneket is, akik mégis az ő akaratát cselekszik. Ilyenek sokszor a költők. Sok esetben, amikor a hívők túl vallásosak, vagy megalkuvók, vagy nem az igazságot képviselik, Isten a kövekből is támaszt prófétát, vagy ha kell, egy számmal mondatja el, amit akar. Megtiszteltetés, ha mi lehetünk ez a számár.

De az igazi az, amikor valaki az Istennel való kapcsolatából lesz próféta, az igazság hirdetője. A Bibliából meríti az

erőt, a világosságot, a tisztánlátást, az igazságot. Nemcsak szavakkal, tettekkel is lehet prófétálni, példamutatással és az igazság cselekedeteivel is lehet és kell hirdetni az igazságot a gonoszúsággal szemben. Aki az evangéliumot bátran hirdeti, az is próféta bizonyos értelemben, ha a prófétalást az igazság hirdetésének tekintjük. Márpedig, aki az igazságot hirdeti, az próféta, mert a világ jövője az igazság, Jézus Krisztus győzelme. Nem kell eljátszani a prófétát, csak mindig hittel, szívből és alázattal az igazságot kell mondani és cselekedni. Az ember elfárad, ilyenkor olyan darálóra hasonlít, amelyikben nincs búza, csak megállíthatatlanul, monoton zakatol és forog – de Isten megújítja. Kimozdít bennünket a megszokott helyzetből, hogy felfrissüljünk. Ilyenkor vissza kell mennünk a friss vízhez, a forráshoz. Mindnyájan próbáljuk Isten igazságát szolgálni és követni a földön, anélkül, hogy bárminek tartanánk magunkat. Sokszor nem is tudjuk, mit cselekszünk. Por vagyunk, semmit nem tehetünk Isten nélkül. Akinek van ajándéka, az néha nyomorultabbnak érzi magát mindenkinél, mert az teher is, amitől soha nem szabadulhat. Mégis hiányzik, ha úgy érezzük, hogy nem használ minket az Isten. Pedig néha csak annyit akar, hogy hallgassuk és szeressük Őt! Ez az igazi nagy ajándék.

Bartus László

HITÉPÍTŐ IRODALOM

Ingerose Paust: A DÖNTÉS NAPJAI

Néhány órával később.

A rendelő ajtaja keményen csapódik be mögöttem. Levoncsolom magam a lépcsőn, elmegyek a portásfülszele előtt. Tétován állok a járdán: hazamenjek, vagy maradok délig a városban? Tulajdonképpen teljesen mindegy, ott is egyedül vagyok, itt is. Kimondhatatlanul nyomorultul érzem magam. Legszívesebben összeesnék itt, az utca nedves, szürke kövén – teljesen mindegy, hol – becsuknám a szemem, és aludnék, hogy legalább néhány órára elfelejtsem a valóságot. Tagjaim ólom nehezek, és amit Geibel doktor mondott, szédítően kavargó a fejemben: terhesség, második hónap vége.

Uram Isten, ez nem lehet igaz! Legszívesebben felordítanék. Ugyanakkor tisztában vagyok vele, hogy eddig ostoba módon becsaptam és ámitottam magam, és hogy többé nincs mibe fogódzkodnom – a tény megdönthetetlen. A doktor biztosra vette, hogy már tudok az állapotomról, mert mint egészségügyi dolgozó – vélte – ismernem kellett a terhesség jeleit. Hogyan magyarázhattam volna el neki, hogy

nem akartam tudomást venni róla, s ez minden elméleti tudásnak egyszerűen ellene állt? Hogy nehogy nevetségessé váljak, inkább hallgattam.

A portás kijön, megkérdezi, hogy mentőautóra várok-e. Megrázom a fejem, és elindulok a városközpont felé. Az utcán nagy a forgalom. Fél kilenc. Egy divatüzlet kirakatából gúnyosan néznek rám a műanyag próbababák. Az ablaküvegben visszatükröződik egy barna bőrkabát, fölötte fakó arc, merev, szinte torz vonások, kócos szőke haj. Rosszul sikerült mosoly és egy fésű segítségével megpróbálom helyreállítani az igazi Karin Anderst. Első pillantásra senki se vegye észre a gondjaimat! Vörösebb rúzszt és arcpirosítót fogok venni magamnak. Különben kevés gyakorlatom van a sminkelésben. Jörg sokkal szebbnek tartja a természetes frissességet. De annak most nyoma sincs. Méreg fog el: *Miért tetted ezt velem? Mit kezdjünk ilyen rosszkor egy gyerekkel?* A szakmai kiképzés mellett már az érettségi megszerzése sem volt sétagalopp. Hiábavaló volt? A düh azonban hamar el-

„Tisztelni kell mindenekelőtt az emberek szabadságát, Isten maga is ezt teszi.”

Felekezeti különbségek nélküli tiszteletnek örvendett. Felismerte a katolikus egyház hibáit és kora problémáit. 1959 januárjában jelentette be a zsinatot, amely előtt az egyház reformját, a keresztyén egység keresését, és a világ felé való nyitást fogalmazta meg.

párolog. Ha most Jörgöt hibáztatom, elidegenedünk egymástól. De szükségem van rá, fenntartás nélkül mindent el kell mondanom neki, ami nyomaszt – még akkor is, ha csak levélen keresztül –, szükségem van rá, hogy megértsen és segítsen. Bárcsak a vállára támaszkodhatnék és megsimogatná a hajam! Szeretem – és ez nem frázis –, és még soha nem éreztem gondolataink és érzéseink olyan összhangját, mint az utolsó szünetidőnk alatt. Már csak ezért sem tehetek neki szemrehányást. Azonnal írjak neki? Beülhetnék az új postahivatalba, elég íróasztal van, ahol nem zavarnának. De MIT írjak neki, hogy foglaljam szavakba, hogy az örömteli napokat ilyen zuhanás követte, s hogy minden jövőbeli tervünknek lőttek? Meg kell próbálnom rendezni a gondolataimat. Talán sikerül, ha már a papír előtt ülök. A túlsó oldalon van egy papírbolt – átsietek az utcán. Hogy a lámpa pirosra váltott, csak a sofőrök mérges dudálása nyomán veszem észre. Néhány sietős lépés után megbotlom, majd visszanyerem az egyensúlyom. A járókelők szitkozódznak mögöttem. Nem nézek körül, bemenekülök az üzletbe, és egy papírblokkot és borítékokat veszek. Golyóstoll van nálam. Mikor újból átmegek az úttesten, már nagyon elővigyázatos vagyok. Össze kell szednem magam, délután is a munkahelyemen.

Belátok egy kávézóba. Csak páran ülnek az asztaloknál. Itt nyugalmam lesz, hogy gondolkodjam, de semmi étvágyam, inni sem akarok, talán le sem tudnám erőltetni a torkomon.

A postán csak az ablakoknál van forgalom, az asztalok majdnem egészen üresek. Kiveszem a papírblokkot a táskámból, és elmesélem Jörgnek, mi történt, éppen úgy, mintha otthon várt volna rám, és én minden előzetes bevezetés nélkül a nyakába esnék: *Képzeld, a helyzet az...*

De a *Hogyan tovább?* kérdés után megállok. Még magam sem gondoltam erre, de tudom, hogy csak KÉT lehetőség van. Ha Jörg tanácsára van szükségem, mindkettőt ismertetnem kell: világra hozni a gyermeket, és valószínűleg lemondani a továbbtanulásról, vagy – ezt szégyellem leírni – a megfogant életet megszakítani. Egyszerű lenne a helyzet, ha az előbb megmondtam volna a doktornak, hogy a továbbtanulás miatt ezt a beavatkozást akarom. Jogom van hozzá, de ott nem merem ezt kimondani. Azonban épp oly kevésbé akarom feladni vagy megakadályozni a továbbtanulást is. Ez a kettősség kétségbe ejt. A szüleimre gondolok. Ők mit mondanának? Persze ha élnének, nem lenne ilyen probléma. Egy időre vállalnák a gyermeket, és ő a legjobb kezekben lenne. Azonban sem Jörgnek, sem nekem nincsenek rokonaink. Mit mondanának hát apa és anya ebben a helyzetben?

Apa volt, aki először felébresztette bennem a vágyat, hogy orvos legyek, segítsek a szenvedő embereknek a gyógyulásban, s hogy védjem az életet. Fiatalkorában ez volt az ő életcélja is, de a háború és a hosszú fogság áthúzta a tervét. Mikor hazajött testileg legyöngülve, nem volt nyugta, és senkije sem, aki segíthetett volna neki. Végül ápoló lett. Ez idő alatt is-

merete meg anyát, akinek az első férje elesett a háborúban. Szeretném, ha egyszer én is olyan jó és megértő társa lehetnék Jörgnek, mint ő volt apának. Apa nem elégedett meg a kiképzésével, különböző szaktanfolyamokat végzett. Röviddel azelőtt, mielőtt a motorkerékpárjával halálos balesetet szenvedett, az orvosasszisztensi vizsgájára készült. Ha az iskolában jó osztályzatokat kaptam, mindig annak a reményének adott kifejezést, hogy egyszer az orvosi hivatást választom. Szilárdan elhatároztam, hogy így lesz. De mikor anya nem sokkal apa halála után szívrohamban meghalt – 15 éves voltam akkor – ez sokkolt. A tanulmányi eredményem annyira leromlott, hogy nem vehettek fel főiskolára. Így vesztettem néhány évet, de Beck doktornak, a főnökömnek talán igaza van, hogy a továbbtanulásnál az eddigi gyakorlatom még hasznos lesz.

Mikor továbbtanulásra jelentkeztem, jó jellemzést adott, apa biztosan büszke és boldog lett volna, ha elolvashatta volna. Hát még, mikor felvettek! Kár, hogy nem érthette meg! Egyet azonban pontosan tudok: ma ezt mondaná: Ne add fel, Karin, semmiképpen! Azt is megmondaná, mit kezdjek egy gyerekkel? Ha már meglesz, semmiképpen nem hanyagolnám el. Bárcsak mindjárt kapnék bölcsődei helyet, – de 6 évről van szó, kisbaba kortól az iskolás korig, erre csak most döbbsenem rá. Nem lenne mindenképpen jobb, ha csak később lennének család? Hogy később szeretnék gyermeket, ez biztos. Csak nem most.

Szinte valóságosan látom magam előtt a szüleimet. Amilyen nyomatékosan rábeszéltek a továbbtanulásra, épp olyan határozottan, sőt megrémülve lebeszéltek az abortuszról. Hívó emberek voltak, és nem csak beszéltek a hitről, hanem ez határozta meg a mindennapjaikat, egész létezésüket. Ehhez tartozott az élet tisztelete, az élet érintetetlen volt számukra. Ebben a szellemben neveltek engem. Nyugtot találnék, ha Jörgnek komolyan megemlíteném ezt a lehetőséget? Valakitől tanácsot kell kérnem. Talán Beck doktortól? Bízom benne, ő már apámnak is példaképe volt. Ő segített az esti iskola idején és a továbbtanulási pályázatomnál is, szakmailag is segít, ahol csak tud. Gyakran rám bíz olyan feladatokat, melyek nem tartoznak a munkakörömbem. Múlt évben megengedte, hogy az első sebészi beavatkozást megtegyem – a középső ujján levő panaritium miatt.

Beck doktor mint orvos és hívő ember atyai módon adna tanácsot. Mégis gátlásaim voltak, ha arra gondoltam, hogy elé álljak ezzel a kérdéssel. Miért? Azt hiszem, leginkább egy asszony érzi át a szükségemet, s akkor csak egyhez fordulhatok, Wegner Vera nénihez. Igen, vasárnap elutazom Seringenbe. Máris vágyakozom utána, Szilvia után, Karl bácsi után, és az egész család után. Számomra otthonuk egyszer már biztos fészkek voltak, ahova menekülhettem. Mi lett volna belőlem, ha ők nincsenek! Mikor anya meghalt, habozás nélkül magukhoz vettek, bár hatan igen szűkösön laktak. Szilviával az első tanítási napon összebarátkoztunk, s így a

szüleink közt is szoros barátság alakult ki, annál inkább, mert a gyülekezetben is együtt dolgoztak.

Wegnerék nem komplikálják agyon a dolgokat, vidámak, soha nem volt az az érzésem, hogy terhükre lennék, bár miattam még inkább össze kellett húzniuk magukat. Mai napig csodálom a megelégedettségüket. Nagyon szerényen élnek. Karl bácsi régen asztalos volt. A háborúban elvesztette a jobb karját, ezért nem folytathatta ezt a mesterséget, és most portáskodik. Vera néni vonatkalauz, s mivel rendszertelen a beosztása, a háztartásban mindenkinek segíteni kell. Sokat tanultam tőlük. Kicsit könnyebben vannak, mióta Szilvia is dolgozik textiltechnikusként. Három testvére azonban még iskolás.

Kár, hogy Wegnerék már nem laknak Schönbachban. Két évvel ezelőtt váratlanul örökölték ezt a seringeni házat.

Legszívesebben magukkal vittek volna engem. Közben 19 éves lettem, esküvő előtt álltam, de Jörg külföldön volt. Meghánytuk-vetettük a dolgot, de nem lett volna bölcs dolog, ha Schönbachban megszakítom tanulmányaimat. Kaptam egy kis lakást ugyanabban az utcában.

Mikor elköltöztek, mégis nagyon nehezen viseltem. Vera néni vigasztalt: „Seringen nincs a világ végén, és ha szükséges, mindig számíthatsz ránk.” Állja a szavát, tudom, de ezúttal a gyakorlati segítség a legjobb akaratnál sem lehetséges. Mégis jó lesz, ha ezekkel a barátaimmal megbeszélem a dolgot, ha már Jörggel nem tudom. Nem fogom elsietni a levélírást.

Összeszedem a holmimat, és az állomásra megyek. Bár csak már vasárnap lenne! A bizonytalan jövő rám nehezedik. (Folytatás következik).

(Fordította: Czövek Olivérné)

EGYPERCES ÁHÍTATOK

Egyperces áhítat minden napra

November 1. kedd

„...egészen bizonyosnak tartjuk a prófétai beszédet, amelyre jól teszitek, ha mint sötét helyen világító lámpásra figyeltek, amíg felragyog a nap, és felkel a hajnalcsillag szívetekben.” (2Péter 1,19)

Az apostol gyönyörű költői mondatában felfigyelhetünk nemcsak a prófétai beszédre, hanem az igazán szemléletes képhasználatra is. Az apostol egyrészt sötét helyen világító lámpásról beszél, másrészt viszont felragyogó napról és felkelő hajnalcsillagról. A különbség az említett fényforrások között *szembetűnő*. Noha az égi fényességek összehasonlíthatatlanul jelentősebbek, mint a kézi lámpa, de míg el nem foglalják Isten által teremtett méltó helyüket, addig a sötétség óráiban bizony nélkülözhetetlen a lámpás. Egyszer majd okafogyottá válik a prófétai beszéd, most azonban még szükségünk van rá. Bizony, milyen sokat jelent mindennapjaink sötét eseményei között az ige élő szava!

November 2. szerda

„Nem is támadt többé Izráelben Mózeshez hasonló próféta, aki vel szemtől szemben érintkezett volna az Úr.” (5Mózes 34,10) Isten mindenkit a lehető legteljesebb mértékben ismer. Hisz Ő a mi alkotónk, és az Ő akaratától függ minden pillanatunk. Mégis más és több volt a Mózesrel fenntartott kapcsolata. Igénket úgy is érthetjük, hogy az Úr egyértelműen Mózes mellé állt, nyíltan vállalta őt az egész nép előtt. Vala-

milyen mértékig mindannyiunkkal így tenne az Úr, ha ugyanazzal az odaadással és engedelmisséggel volnánk képesek teljesíteni az akaratát, mint ahogyan ezt Mózes tette.

November 3. csütörtök

„Óvakodjatok a hamis prófétáktól, akik báránybőrbe bújva jönnek hozzátok, de belül ragadozó farkasok.” (Máté 7,15) A báránybőrbe bújt farkas képe igazi szellemes jézusi illusztráció. Ilyen csak a mesében lehet. A farkas nem kívül, hanem *belül hordja* azt, ami a bárányból számára megkaparintható. Hamis próféták zsákmánynak tekintik a juhot, a nyáját. Bármit mondanak is, a cél nem a tudatlan, kiszolgáltatott ember megmentése, felemelése, hanem az ő egyéni, önző és hiú céljaik szolgálata. Nem nehéz a báránybőr süveg alatt a sötét vonásokat és a másfajta táplálkozásra teremtett fogakat felfedezni. Ne sajnáld a fáradtságot a vizsgálódásra!

November 4. péntek

„Azon a napon – így szól a Seregek Ura – eltörlöm a bálványok neveit az országban, nem is említik őket többé. A prófétákat és a tisztátalan lelkiületet is eltávolítom az országból. És ha valaki még prófétálni merne, a saját szülei, az apja és anyja mondják neki: Nem maradhatsz életben, mert hazugságot beszéltél az Úr nevében! És a saját szülei, az apja és anyja szúrja le, amikor prófétál.” (Zakariás 13,2-3)

Zakariás sötét történelmi kor hangulatát idézi fel: azokról, akiket prófétáknak gondoltunk, s akik nem győzik hangoztatni, hogy az Úr, az igazság, a jog és ehhez hasonlók nevében szólnak, kiderül, hogy a hatalom által megvett közönséges gazemberek. Mindig sokakat megtevesztenek, lejáratják a prófétai hivatal, de az is igaz, hogy egyszer eljön lelepleződsük pillanata, a becsapott emberek haragja elsöpri őket. Az Úr azt üzeni, hogy a bálványokkal egy megítélés alá esnek. Vizsgáljuk meg lelkünket, nem váltunk-e óvatlanokká a bálványokkal és a hamis prófétákkal szemben!

November 5. szombat

„Szeretteim, ne higgyetek minden léleknek, hanem vizsgáljátok meg a lelkeket, hogy azok az Istentől valók-e, mert sok hamis próféta jött el a világba.” (1János 4,1)

Az apostoli intelem ma is éberségre és óvatosságra int. Nem mentegethetjük magunkat azzal, hogy köztisztviselőként álló embereknek vélt személyek tévesztettek meg minket. Nem kell másra várni, nekünk kell megvizsgálunk a lelkeket. Azt sem gondolhatjuk, hogy a hamis próféták ideje lejárt. Mindig voltak, és nemcsak elvétve, *sok hamis próféta jött el a világba*. Rajtunk múlik, hogy áldozatul esünk-e nekik.

November 6. vasárnap

„Az a próféta, aki álmodást látott, mondja meg, hogy csak álom volt. De aki ígét kapott, hirdesse ígét igazán! Mi köze a szalmának a tiszta búzához? – így szól az Úr. Nem olyan-e az én ígém, mint a tűz?...” (Jeremiás 23,28-29a)

Az emberek szeretik, ha beszélgetnek velük. Szívesen fantáziálnak a még meg nem élt jövőről is, és örülnek, ha valaki megvitatja velük ábrándjaikat. Jeremiás korában az emberek megtérés helyett egy álomvilágban éltek. Az álpróféták (nyilván egy kis ellenszolgáltatásért cserébe) készségesen a rendelkezésükre álltak. De Isten sem akkor, sem azóta, sem most, nem az álmokon keresztül akar minket befolyásolni, hanem igéje világos útmutatása szerint. A mai próféta sem tehet mást, minthogy engedelmesen és határozottan az ígét hirdeti.

November 7. hétfő

„...fiai vagytok azoknak, akik megölték a prófétákat.” (Máté 23,31b)

Jézus arról vitatkozik az írástudókkal és farizeusokkal (akik nagy becsben tartják a mártírrá lett próféták sírjait), hogy ha évszázadokkal korábban éltek volna, amikor atyáik elhallgattatták az igazsághoz hí látókat, akkor ők nem csatlakoztak volna a halálos ítéletekhez. Jézus azonban radikális álláspontot képvisel, és azt várna, hogy az igazságtalan atyákat tagadjuk meg. Másrészt felhívja a figyelmet arra az emberi kísértésre, hogy mindig csak évszázadokkal később vagyunk képesek elvben az igazság mellett kiállni. A magunk korában mi is megöljük a prófétákat...

November 8. kedd

„...az én Uram az Úr szól, ki ne prófétálna?” (Ámós 3,8) Ámós, aki csak vonakodva hajlandó magát prófétának tekinteni, egy egyszerű képet használ annak szemléltetésére, hogy miért kénytelen mindenkinek ellenére is prófétálni. Helyzetét ahhoz az emberhez hasonlítja, akire váratlanul ráördít egy oroszlán. Hogy ne rettenne meg az ilyen ember? – teszi fel a költői kérdést Ámós. Mit tegyen tehát az, akit az oroszlánál sokkal hatalmasabb Úr (annak Teremtője) szólított meg? Nem baj, ha néha egy kicsit összerendezzünk...

November 9. szerda

„Népem megvizsgálójává, kutatójává rendelvelek, hogy megismerd és megvizsgáljád életét.” (Jeremiás 6,27)

A szociológusok és egyéb társadalomtudósok, esetleg a közvélemény-kutatók is időről időre megvizsgálják népüket: hogyan élnek az emberek, mivel értenek egyet, és mi ellen tiltakoznak, őszintén engedelmeskednek-e a közhatalom gyakorlóinak, vagy csupán megalkuvásból és érdekből. Szükség van erre a „prófétai” munkára is. A kutatás a rejtettebb és őszintébb gondolatokat is feltárja. Nem azért van erre szükség, hogy a hatalom birtokosai elnyomhassák népüket, hanem hogy a tanítók és a segítők hozzájárulhassanak népük erkölcsi felemelkedéséhez és a társadalmi békéhez.

November 10. csütörtök

„Az Úr pedig leszállt felhőben, és beszélt hozzá. Majd elvett abból a lélekből, amely Mózesben volt, és annak a hetven vénnek adta. Amikor a lélek rajtuk nyugodott, akkor prófétáltak, de máskor nem.” (1Mózes 11,25)

Mózes úgy érezte, hogy meghaladja erejét az Istentől kapott vezetői megbízás. Az Úr nem rak ránk nagyobb terhet, mint amit el tudunk hordozni. Ezért meghallgatja elhívott szolgáját, *leszáll és beszél hozzá*. De az se kerülje el a figyelmünket, hogy azt a lelket osztja hetvenegy felé, amit egy ember kapott. Ha képes vagy rá, vidd tovább a feladatot! Ha úgy érzed, nem bírod, bátran kérj az Úrtól segítséget, de utána ne bántódj meg azon, ha a benned lévő lélek erejét és a feladat dicsőségét is szétosztja az Úr!

November 11. péntek

„Amikor azok, akik már előbb is ismerték, meglátták, hogy Saul a prófétákkal együtt révületben van, így beszéltek egymás között: Mi történt Kísnek a fiával? Hát már Saul is a próféták között van?” (1Sámuel 19,20)

A leghétköznapibb gondolkodású ember is a lélek hatása alá kerülhet, ha a prófétákkal van egy fedél alatt. Az érzékeny lelki emberek nagy hatással lehetnek még vezető politikusokra is. Ezért rendkívüli a felelősségük. Ha hamis próféták lennének, akkor a királyjelölt önbizalomtól duz-

zadó akarnokként távozna e körből. A valódi próféták között azonban az isteni erő hatására pőrén és reszketve éli át az Úrral való találkozás nem hétköznapi élményét.

November 12. szombat

„Az élő Úrra esküszöm, hogy csak azt fogom mondani, amit az Úr mond nekem.” (1Királyok 22,14)

Akháb és Josafát királyok (mindkettő kitűnő stratégia) úgy érzik, hogy nyugodtan hadat indíthatnának Szíria ellen a biztos győzelem reményében. A körülöttük lévő udvari próféták ráhangolódnak a királyok lázalmára, és bátorítják őket. Minden zsarnoknak tetszik, ha ünneplik és támogatják döntéseit. Ugyanakkor szívük mélyén vágnak arra, hogy valaki elmondja nekik az igazat. Ez még akkor is igaz, ha azután nem díjazják, sőt üldözik igazmondó szolgálóikat. A „kollégák” igyekeznek Mikeást rábírní arra, hogy ő se lógjon ki a sorból. Ha érvényesülni akar, akkor ő is részese lesz a nemzeti együttműködés rendszerének. A magányos próféta azonban egy másik hatalom mellett kötelezte el magát. Nem szolgálhat két úrnak. Csak azt mondhatja, amit az Örökkévaló bízott rá. Akkor is, ha ez a harcias, mindenkivel szemben győzni akaró Akhábnak nem tetszik.

November 13. vasárnap

„Ímhol vagyok én, küldj el engemet.” (Ézsaiás 6,8c)

Ézsaiás prófétái elhívásából való ez az engedelmes hitvalló mondat. A találkozás első megrendítő pillanataiban a fiatalember rádöbben arra, hogy alkalmatlan és tisztátalan ajkú, ezért látomásában az Úr angyala egy oltárról vett parázs darabbal megérinti a száját, hogy megtisztuljon, és alkalmassá váljék a szolgálatra. Világosan megérti, hogy fiatalsága nem előny és nem hátrány. Hogy múltja nem akadály. És hogy nem tehet mást, mint hogy engedelmeskedjék az őt küldő Isten akaratának. Mert az Úr szólni akar az elvesztett emberekhez. Mondhatod nyugodtan, alkalmatlan és méltatlan vagyok, de ha te küldesz, megyek.

November 14. hétfő

„Bolond a próféta, örült a léleknek embere, a te vétkeid soka-sága miatt, és mert akkora a gyűlölség.” (Hóseás 9,7b)

Senki nem szereti, ha szidják. Azt is alig tudjuk elviselni, ha valaki bocsánatkérések közé csomagolva, udvariasan felhívja a figyelmünket a hibáinkra. A próféták nem kerteltek. Tálalták azt is, hogy a nép ellenségének tekintik őket. De mindig szembeszálltak az aktuális divattal, és az uralkodók önkényével. Hóseás korában az akkor kormányzó személy a hamisságot és a gyűlöletet választotta kormányzása hatékony eszközeiként. Akik ebben támogatták, azokat az igaz látó nemes egyszerűséggel bolondnak vagy örültnek nevezi. A világ igazából nem változik. A gyűlölet és a gátlástalan hamisság ma is a leghatékonyabb, a leg-

meggyőzőbb eszköz. Mégis bolond és örült az a „próféta”, aki ezt kiszolgálja.

November 15. kedd

„... Illés ezt mondta Elizeusnak: Kérj valamit, megteszem, mielőtt elragadnak tőled. Elizeus így felelt: Jusson nekem a bened működő lélekből kétszeres rész!” (2Királyok 2,9)

Néhány napja Mózes történetéből az a jelenet állt előtünk, amikor az Úr elszakított hetven munkatárs számára a nagy tanítóban munkálkodó lélekből. Ma Illést az utódja, Elizeus állítja szinte megoldhatatlan feladat elé. Hogyan oldhatná meg a próféta, hogy az általa birtokolt isteni befolyás kétszeresét hagyja utódjára? Bizonyára csupán kívánhatja ezt, hiszen a lelket és annak mértékét csak az Úr adhatja mindenki számára. Ha Elizeus felől nézzük a dolgot, lehet ez az alázatos hozzáállás jele: úgy érzi, ugyanazt a feladatot, amit Illés végzett, ő csak kétszeres mennyei támogatással lesz képes folytatni. Viszont Illés szemszögéből pedig mindenképpen kívánatos arra gondolni, hogy az utánunk jövők többre vihetik, és többre is kell jutniuk, ezért azt, ami bennünk munkálkodott, adja nagyobb mértékben az utódoknak!

November 16. szerda

„Ezt hirdette Jeremiás próféta Júda egész népének és Jeruzsálem minden lakosának: ... szólt hozzám az Úr igéje, én pedig hirdettem nektek, idejében hirdettem, de ti nem hallgattatok meg. Az Úr elküldte hozzátok szolgálóit, a prófétákat, idejében küldte, de ti nem hallgattatok és nem figyeltetek rájuk, meg sem hallgattatok őket.” (Jeremiás 25,2-4)

A mai szakaszunk kiemelkedő gondolata, hogy a prófétái figyelmeztetés, ami nem más, mint az Úr igéje, időben és szakszerűen érkezett a nép számára. Isten nem is csak egyszer figyelmeztet. Szolgálóit folyamatosan és késedelem nélkül küldi. Ez megnyugtató gondolat. Nincs szó arról, hogy minden felvilágosítás nélkül esünk áldozatul a történelem vagy annak emberi mozgatói kénye-kedvének. Az Úr időben és megfelelően figyelmeztet. A prófétának azonban azt is bátran ki kell mondania, hogy a megszólítottak nem hallgattak és nem figyeltek a hírnökökre, egyszerűen elengedték a fülük mellett a hallottakat. A népek és azoknak öntudatos és önhitt egyedei nem szeretik, ha felelősségüket emlegetik. Pedig az kötelességszerűen fennáll!

November 17. csütörtök

„Ne nyúljatok fölkeztjeimhez, prófétáimat se bántsátok!” (1Kronikák 16,22)

Az Úr ládájának méltó helyre vitele alkalmával Dávid egy nagy beszédet mondott, melyben felbukkannak azok a gondolatok, amelyeket azután Aszáf és a kórus az Úr előtt énekben is elmondott. Ennek az üzenetnek egy része a történelmi múltra való visszatekintés, amikor az Úr sátrát és ládáját

egyik állomásról a másikra kellett szállítani a pusztai vándorlás során. Környékbeli letelepedett népek néha prédának nézték az Úr választottait. A Mindenható azonban mindannyiszor melléjük állt, és figyelmeztette a pogányokat, megakadályozva, hogy kezet emeljenek az övéire, hiszen azok az ő népei, sőt prófétái voltak. A próféták pedig nem csupán saját belső köreiknek, hanem a környező országoknak is szolgáltak igaz beszédekkel, egyértelmű üzenettel.

November 18. péntek

„Ezt az üdvösséget keresték és kutatták a próféták, akik a nektek szánt kegyelemről prófétáltak, kutatva, hogy melyik vagy milyen időről tett kijelentést a Krisztus bennük levő Lelke, amikor előre bizonyosságot tett a Krisztusra váró szenvedésekről, és az ezeket követő dicsőségről.” (1Péter 1,10-11)

A próféták nem feltétlenül olyan távolbalátó emberek voltak, akik képesnek bizonyultak egy eseményt előre megjósolni, hanem inkább olyanok, akik valamilyen fontos igazságot, üzenetet hirdettek meg. Ezek kimondásától akkor sem riadtak vissza, ha az kellemetlen volt az uralkodók vagy a papság számára. A választott nép lelkében régi időktől fogva ott élt a vágy egy igazi felkent, a Messiás után, aki minden gyarlóságtól mentesen és világosan hirdeti Isten akaratát, és egész életével szemlélteti is azt. Az apostolok, a kortársak és az ő bizonyágtételük nyomán, az evangéliumokból és egyéb iratokból a názáreti Jézusban ismerhetjük fel a próféták által hajdan megjövendölt Messiást, azaz Krisztust. Boldog az, aki elindul az ő keresése útján, és meg is találja.

November 19. szombat

„Jézus pedig így szólt hozzájuk: «Nem vetik meg a prófétát másutt, csak a házájában, a rokonai között és a saját házában.»” (Márk 6,4)

Már-már szállóige a jézusi kijelentés: senki sem próféta a maga házában. Bizony nehéz dolga van annak, aki a saját szerettei között képviseli az Úr igazságát. A közeli hozzátartozók gyakran gúnyolódnak, de kritikus hozzáállásuk „a prófétának” is javára van, hisz egy fedél alatt, az év 365 napján nem könnyű végig ugyanazt a minőséget képviselni. Szeretteink kritikája viszont erre ösztönöz minket.

November 20. vasárnap

„Mert a legkisebbtől a legnagyobbig mindenki nyereséget hásház, a prófétától a papig mindenki elvetemült csaló. Népem romlását azzal gyógyítanák, hogy könnyelműen mondogatják: Békesség, békesség! – pedig nincs békesség!” (Jeremiás 6,13-14)

Valami olyat érzékeltet a fenti szöveg, mintha az Úr átmenetileg belefáradt volna abba, hogy az embereket még az ország küszöbön álló teljes összeomlása és függetlenségének elvesztése sem képes rábírní arra, hogy megtérjenek önzésükből, harácsolásukból. Prófétáik és papjaik pedig ebben

nem akadályozzák meg őket. Sőt, azt hirdetik, amit hallani akarnak. Békéről beszélnek, noha minden a feje tetején áll. Isten pedig egyszer belefárad ebbe.

November 21. hétfő

„Pártosok az ő prófétái ő közepette; olyanok, mint az ordító oroszlán, mely ragadományt ragad: lelkeket ettek, kincset és drágaságot elvesznek...” (Ezékiel 22,24)

Milyen sokan elveszítik a hitüket, és a reménységüket is, amikor köztisztületben álló, széles látókörű emberek (próféták) is beadják a derekukat, és inkább vállalnak hivatalt, sőt készek tönkretenni mások életét annak érdekében, hogy számításaik bejőjenek. Ezért feladják pártatlanságukat, és odaállnak egyik vagy másik történelmi szereplő mellé, és kiszolgálják. Micsoda felelősség ez!

November 22. kedd

„... összeszedte az erejét, és eltávolította az utálatos bálványokat Júda és Benjámin egész földjéről, meg azokból a városokból, amelyeket elfoglalt... Ezután megújította az Úr oltárát, amely az Úr csarnoka előtt volt.” (2Kronikák 15,8)

A korabeli júdeai királyra olyan nagy hatással volt a prófétai igehirdetés, hogy szakított a népszerű bálványkultusszal, melynek jelenléte igazi akadály volt a szellemi megújulásnak és felemelkedésnek. Bizony, fontos kimondani az igazságot, de szükséges határozott döntések meghozatala is, különben hiábavaló lenne „az Úr oltárának megújítása”.

November 23. szerda

„Ha ... a prófétát rászedik, és kijelentést ad, én, az Úr hagyom, hogy rászedjék azt a prófétát, ... és kipusztítom népemből, Izráelből.” (Ezékiel 14,9)

A prófétai kijelentés belső tusakodás eredményeként születik meg. Különös, de az Úr nem zárja ki a tévedés lehetőségét sem. A próféta felelőssége, hogy megérti-e az igazságot. Ha bármiért vagy bárkiért hajlandó mást mondani, mint amit felülről kapott, nem hivatkozhat arra, hogy neki úgy tűnt, az Úrtól származott a „zensiális” ötlet. Nem mondhatunk le az alázatos és bölcs belső mérlegelésről!

November 24. csütörtök

„Abban az órában [Anna] is megjelent, hálát adott Istennek, és beszélt róla mindazoknak, akik várták Jeruzsálem megváltását.” (Lukács 2,38)

Lukács, „a tényfeltáró riporter” úgy tudta, hogy a szóban forgó özvegyasszony, aki Áser törzsből származott (és még apja, Fánuel nevét is tudjuk), időskora ellenére, most már évtizedek óta, minden nap jelen van a templomban, imádkozik, s ha kell, böjtöl, szolgálatát éjjel-nappal végzi, s ebben a mindennapos készültségben azonnal megérzi, hogy a bemutatásra hozott csecsemőben, a pólyás kis Jézusban

rejtetik az isteni kijelentés. Anna nemcsak örvendezik a felismerés okán, hanem (és ez is fontos prófétai hozzáállás) mindenkinek elmondja az örömhírt.

November 25. péntek

„...hozzáfogott, és elkezdte Isten házának az építését Jeruzsálemben. Velük voltak Isten prófétái, akik támogatták őket.” (Ezsdrás 5,1-2)

Az Úr háza és egész Jeruzsálem is másfél évszázadon át romokban hevert. Hiába telt le a hetven év büntetés kétszerese is, nem volt, aki jelt adjon, hogy végre belefoghatunk a helyreállításba. Talán jellemző ma is ránk, hogy könnyebb a romok felett búslakodni, mint összeszedve minden erőnket hozzáfogni az újjáépítéshez. Szükség volt tehát Aggeusra és Zakariásra, hogy prófétai szóval felébresszék azt, akit lehet, de nélkülözhetetlenek voltak az olyan személyek, mint Zerubábel és Jésua, akiket a konkrét cselekvésre sarkallni lehetett. Prófétai bátorítás és kétkezi munka – igazán jó együttes annak érdekében, hogy valami új és nemes dolog szülessék.

November 26. szombat

„...megkérdezték tőle: „A próféta vagy te?» Így válaszolt: «Nem.» Ezt mondták tehát: «Ki vagy?... » Erre ő így felelt: «Én kiáltó hang vagyok a pusztában: készítetek egyenes utat az Úrnak, ahogyan Ézsaiás próféta megmondta.»” (János 1,19-23)

Meglehet, János egyszerűen csak szerény volt, és nem akarta magát a próféták csoportjához sorolni. Egyébként sem volt jellemző ezekre a „látókra”, hogy versengtek volna a hivatás után. Többségük megpróbált kibújni az Úr „szorításából”. A jánosi önmeghatározás, hogy tudniillik ő csak kiáltó hang a pusztában, nemcsak visszafogottságáról, de szerepének pontos megértéséről is árulkodik. E tekintetben valamilyen lehetnének próféták: bátorítani másokat és példánkkal is ösztönözve őket arra, hogy legyenek a Megváltó útkészítői. Utat nyitni annak, aki bűnbocsánatot, békét, üdvösséget hirdet és hoz – nincs ennél szebb prófétai feladat.

November 27. vasárnap

„Halljátok meg ezt ..., akik utáljátok a törvényt, és minden igaz ügyet kiforgattok! ... Elöljárói megvesztegetve bírásoknak, papjai megkérik az árát a tanításnak, prófétái pénzért jósolnak, és még az Úrra hivatkozva mondják: Közöttünk van az Úr, nem érhet minket baj!” (Mikeás 3,9.11)

A próféta ezt a kemény üzenetet egyenesen népe vezetőjének küldte. Nem kertelt, nem köntörfalazott, nem keresett mentséget a vezetők számára, mert világosan látta, hogy ez az anyagias vezetői magatartás nemcsak az igazságtalanság szégyenteljes melegágya, hanem az egész nép bukásához, történelmi vereségéhez vezet. Hogyan beszélhetne akkor mellé, és igazolhatná az állami és egyházi vezetők pillanatnyi hamis céljait?!

November 28. hétfő

„...sok hamis próféta támad, akik sokakat elhítenek.” (Máté 24,11)

Könnyebb dolgunk lenne, ha kizárólag tisztességes, igaz próféták hirdetnék nekünk Isten akaratát. Ha emellett néha felbukkanna egy-egy hamis atyafi, azt játszva felismernénk. Az Úr azonban nem könnyíti meg a dolgunkat. Az utolsó idők egyik megrázó jelensége lett (máris ott tartunk?), hogy többségben lesznek a hamis próféták. Isten igaz szolgálói talán magányosan és üldöztetések közepette lesznek kénytelenek szólni. Rajtunk múlik, hogy azok között leszünk-e, akik elhítenek, vagy azok között, akik megőrzik éberségüket.

November 29. kedd

„Ámósznak viszont ezt mondta Amacjá: Te látnok! Menj el innen, menekülj Júdába, ott keresd meg kenyeredet, és ott prófétálj! Bételben nem prófétálhatsz többé, mert királyi szentély ez itt, és az ország temploma! Ámósz így válaszolt Amacjának: Nem vagyok próféta, sem prófétatanítvány. Pásztor vagyok én, és füget termeszek. De elhívtott engem az Úr a nyáj mellől, és ezt mondta nekem az Úr: Menj, és prófétálj népemnek, Izraelnek!” (Ámósz 7,12-15)

Minden „király” alapkísértése, hogy egyszemélyi hatalmat alakítson ki. Ezt azután minden módon meg akarja őrizni. Az egyik fontos eszköz ebben a megfélemlítés és az információkezelés kizárólagossága. Ezért akarja a jó szándékú Amacjá rávenni Ámószot, hogy tegye át működése területét máshová. Ez itt királyi szentély, az ország temploma. Ámósz határozottan vállalja, hogy nem tartozik a próféták kasztjához, eredetileg egy egyszerű földműves és állattenyésztő, de mit tegyen, ha a királyoknál is hatalmasabb Király hívta el, és parancsolta meg, hogy szóljon. Bizony milyen jó lenne, ha a mai „próféták” megfontolnák ezt az igévé szilárdult régi biblikus történetet, és megértenék, hogy a legfelsőbb Hatalmasságot kell képviselniük a földi akarnokokkal szemben is.

November 30. szerda

„Amikor Bálám látta, hogy az tetszik az Úrnak, ha megáldja Izraelt, nem folyamodott többé varázsláshoz, mint azelőtt.” (4Mózes 24,1a)

Bálám kétarcú próféta. Nem szeretné elveszíteni az Úr támogatását, ugyanakkor szívesen ápolna jó kapcsolatokat földi megbízóival is. Noha félig-meddig engedetlenségéből fakad ez az útja is, ami Bálákhoz vitte, mégis Isten kegyelméből megtapasztalhatja, hogy az Úr még egy ilyen embert is komolyan vesz, és igénybe akarja venni a szolgálatait. Isten az ingadozó lelkeket is bátorítani akarja a jóban. Kész minden pillanatban áldásával melléjük állni, amikor engedelmesek iránta.

AJÁNLÓ

FILM

Dániel Könyve

fekete-fehér, magyar filmdráma, 77 perc, 1940

színes amerikai film, 90 perc, 2013.

Rendező: Anna Zielinski

Írók: Chuck Konzelman, Cary Solomon

Szereplők: Robert Miano, Andrew Bongiorno, Lance Henriksen

„Felele Dániel a király előtt, és monda: A titkot, amelyről a király tudakozódék, a bölcsek, varázslók, írástudók, jóvendőmondók meg nem jeleníthetik a királynak; de van Isten az égben, aki a titkokat megjeleníti, és ő tudtára adta Nabukodonozor királynak: mi leszen az utolsó napokban” (Dániel 2,27-28)

Krisztus előtt 605-ben Jeruzsálemet leigázták a babiloniaiak, és Jeruzsálem legtehetségesebb fiataljait fogságba vitték. Köztük volt Dániel is, akinek szolgálnia kellett a királyt. Nabukodonozor, bár hatalmas király volt, mégsem foglalhatta el Isten helyét Dániel életében, aki a legfélelmetesebb és legembert próbálóbb körülmények között is hűséges maradt Istenéhez, és ezzel örökre hatást gyakorolt az emberekre és azokra a hatalmasságokra, akikkel valaha találkozott.

KÖNYV

Leon Uris: Exodus

Partvonal könyvkiadó, 2008.

„Én veled lészek! és ez lesz a jele, hogy én küldöttelek téged, hogy mikor kihozod a népet Égyiptomból, ezen a hegyen fogtok szolgálni az Istennek.” (2Mózes 3,12)

Az Exodus Mózes második könyve, amely azt beszéli el, hogyan szabadította ki Isten népét az egyiptomi rabságból, hogy Kánaán földjére vigye őket. Az Exodus annak a hajónak a neve, amely 300 árva zsidó gyereket szállított 1946 végén Ciprus szigetéről a brit Palesztin Mandátum területére. Uris történetében arról mesél, hogyan tér vissza a zsidó nép két évezredes vándorlás után az ígért földjére, az ősi földre, ahol szinte mindenki ellenségesen fogadja őket, a környező országok lakosai is. Megismerkedünk Ari ben Kánaánnal és Dávid ben Amival, a harcos fiatalokkal, akik már a Palesztin Mandátum területén születtek, és akár

életük árán is küzdenek a függetlenségért, az eljövendő békéért; Kittyvel, az amerikai fiatalasszonnyal, aki férje és kislánya halálát próbálja feledni egy gyermekmenhely iszonyú gondjait magára véve; és a szinte még gyerek Dov Landauval és Karen Clementtel, akik a régóta tartó menekülés után most talán végre hazára lelhetnek. Uris hőseinek életén keresztül mutatja meg nekünk, hogyan kovácsolódik a szélrózsa minden irányából érkező emberekből egy ősi-új közösség, a zsidó nemzet.

ÉLET ÉS VIDÁMSÁG

Az „én prófétáim” nem annyira a jövőbe látnak, hanem inkább másképp látják, és/vagy fogalmazzák meg mondanivalójukat.

„Hát már Saul is a próféták között van?”– idézte valaki a bibliai történet (1Sámuel 10,11) szavait, amikor heccelni akarta azt, aki szerinte nem volt méltó ahhoz a társasághoz, ahová betoppant. Mire ő ugyanabból a történetből szabadon úgy ríposztzott, hogy csak apja szamarait jött keresni.

Amikor egy alkalommal meglátogattam idős hívünket, és a búcsúzás alkalmával imádkozásra kértem, így imádkozott értem: „Ó, Uram, adjál a te prófétádnak nagyobb bölcsességet, mint eddig adtál!” (Hoppá!)

Egyszer valaki óvatlanul arról számolt be nekem, hogy jósltak neki. Azonnal figyelmeztettem, hogy meg van írva Mózes könyvében: ne menjünk jóvendőmondókhoz! De ő így mentette magát: „Nem én mentem hozzá, hanem ő jött ide.”

Ha a katonáknak nem volt kedvük kimenni a laktanyát őrző sávba, akkor az őrnaplóba a következő hivatalos bejegyzést tették: „Vadmozgás”. Egy alkalommal az ellenőrző szerv is hiába várta őket egy hideg, téli estén. Kis várakozás után felkereste az őrszobát, és kérte az őrnaplót, ahol történetesen a lustaságot magyarázó fenti bejegyzést találta Vad László főtörzsőrmester. Így tett szemrehányást nekik: „Most az egyszer igazat hazudtatok.”